

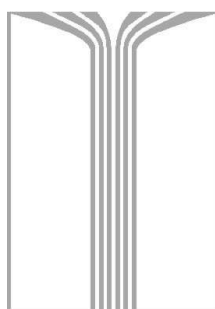
MIASTO KATOWICE

MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
OBSZARU POŁOŻONEGO W REJONIE ULIC OBROKI
I WINCENTEGO WITOSA W KATOWICACH

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

KATOWICE, SIERPIEŃ 2026 r.

**BIURO
ROZWOJU
REGIONU
SP. Z O.O.**

ULICA ŚRODKOWA 5
40-584 KATOWICE

tel. 322 052 393

e-mail: brr@brr.com.pl

autor opracowania:

MGR WIESŁAW KONIECZNY

współpraca:

MGR INŻ ARCH. TOMASZ RUBINIEC

Katowice, sierpień 2026

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	2
I. 1.	Podstawa prawna, przedmiot i cel prognozy.....	2
I. 2.	Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami	4
I. 3.	Metodyka	10
II.	Ocena aktualnego stanu środowiska na terenach objętych projektem oraz na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	12
II. 1.	Budowa geologiczna i złoża kopalin	12
II. 2.	Rzeźba terenu	12
II. 3.	Gleby	13
II. 4.	Wody	13
II. 5.	Klimat	15
II. 6.	Biosfera i krajobraz	16
II. 7.	Ocena jakości środowiska oraz jego zagrożeń	17
III.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie prawnej na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody	21
IV.	Ocena projektu planu w aspekcie uwzględnienia celów ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	23
V.	Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów	26
VI.	Potencjalne zmiany środowiska w wyniku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	27
VII.	Przewidywane oddziaływania na środowisko	28
VII. 1.	Warunki zdrowotne i bezpieczeństwo ludności	28
VII. 2.	Zwierzęta i rośliny oraz różnorodność biologiczną.....	30
VII. 3.	Wody powierzchniowe i podziemne	30
VII. 4.	Klimat i powietrze atmosferyczne	32
VII. 5.	Powierzchnia ziemi i zasoby naturalne.....	33
VII. 6.	Krajobraz i zabytki	34
VII. 7.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	34
VIII.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	35
IX.	Proponowane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu	38
X.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	39

SPIS TABEL

1	Przeznaczenie terenów objętych projektem planu miejscowego wraz z podstawowymi wskaźnikami wpływającymi na skalę możliwej presji na środowisko	5
2	Zestawienie celów ochrony środowiska zawartych w dokumentach ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz ocena zgodności rozwiązań projektowanego dokumentu ze wskazanymi celami, mającymi znaczenie dla projektowanego dokumentu oraz sposób ich uwzględnienia w projekcie planu	23

ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY

Mapa: Ocena wpływów ustaleń planu na środowisko – skala 1 : 2 000

I. WPROWADZENIE

I. 1. PODSTAWA PRAWNA, PRZEDMIOT I CEL PROGNOZY

Przedmiotem prognozy oddziaływania na środowisko (zwanej dalej „prognozą”) jest projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic Obroki i Wincentego Witosa w Katowicach, zwany dalej „planem”.

Podstawę do sporządzenia ocenianego dokumentu stanowi Uchwała Nr XL/864/21 Rady Miasta Katowice z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic Obroki i Wincentego Witosa w Katowicach.

Projekt dokumentu został sporządzony na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.). Plan, zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112), należy do dokumentów wymagających przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji dokumentu. Postępowanie to obejmuje w szczególności: (1) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie, (2) sporządzenie prognozy, (3) uzyskanie wymaganych opinii, (4) zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Zasady i cel sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko reguluje rozdział 2 w dziale IV ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...] (Prognoza oddziaływania na środowisko). Bezpośrednią podstawę prawną sporządzenia prognozy stanowi art. 51 ust. 1 cyt. ustawy. Celem prognozy jest w szczególności, zgodnie z art. 51 ust. 1 i 2 przywołanej ustawy:

- ocena istniejącego stanu środowiska oraz określenie potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektu planu;
- określenie problemów i celów środowiska istotnych z punktu widzenia projektu planu;
- określenie przewidywanych znaczących oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów oraz na środowisko: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy;
- przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów;
- przedstawienie (przy wzięciu pod uwagę cele i geograficzny zasięg projektu dokumentu, a także cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów) rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie dokumentu (wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opisem metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru) albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych (ze wskazaniem napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy);
- określenie proponowanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektu dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Zgodnie z art. 53 w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 uoos, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Katowicach.

Podczas prac nad dokumentacją oparto się o przepisy zawarte w innych ustawach, wraz z powiązanymi aktami wykonawczymi, w szczególności uwzględniając ustawy: Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, Prawo geologiczne i górnicze, o ochronie przyrody, o lasach, o odpadach, o ochronie gruntów rolnych i leśnych. W trakcie prac dokonano wizji terenu oraz przeanalizowano powiązane z przedmiotem prognozy dokumenty i opracowania oraz zebrane materiały, w szczególności uwzględniono:

- Adaptacja „Opracowania ekofizjograficznego na potrzeby projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta Katowice” z uwzględnieniem powiązań przyrodniczych z najbliższym otoczeniem, dla obszaru objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic Obroki i Wincentego Witosa w Katowicach, Biuro Rozwoju Regionu Sp. z o.o. Z Katowic, grudzień 2023 r.
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Katowice na lata 2021-2024 z perspektywą do 2026, GIG Katowice, 2021.
- Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z 23 czerwca 2025 r.).
- Baza danych MIDAS, prowadzona przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy; <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>
- Baza danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej; <http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/>
- Baza danych SOPO (baza SOPO 10 k), Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, maj 2023.
- Bank Danych o Lasach, <https://www.bdl.lasy.gov.pl/porta/>
- Dubaj-Nawrot J. i in., 2005: Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem Atlasu geologiczno-inżynierskiego Aglomeracji Katowickiej. Katowickie Przedsiębiorstwo Geologiczne.
- Karta informacyjna JCWPd nr 111, <http://pgi.gov.pl>, stan na 01.07.2021 r.
- Mapa przydatności terenu pogórniczego obszaru górniczego „Katowice I” Kopalni „Katowice-Kleofas do zabudowy, Główny Instytut Górnictwa, Katowice 2004.
- Numeryczny model terenu, skaning laserowy 2022.
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe z elementami opracowania ekofizjograficznego problemowego (problematyka ochrony dolin rzecznych oraz ograniczeń dla zagospodarowania terenu wynikających z wpływu działalności górniczej) dla potrzeb opracowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych w mieście Katowice, WERONA Sp. z o.o., Tychy, styczeń 2014.
- Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice, sierpień 2015.
- Ortofotomapa, nalot 2022 r.
- Parusel J. B., Skowrońska K., Wower A. (red.) 2007. Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I. Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice.

- Plan adaptacji Miasta Katowice do zmian klimatu do roku 2030 (Uchwała Nr XII/268/19 Rady Miasta Katowice z dnia 26 września 2019 r.).
- Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (Uchwała Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.).
- Portal Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowego Instytutu Badawczego (<https://klimat.imgw.pl/climate-maps>)
- Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego (uchwała Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.).
- Raport – Klasyfikacja wskaźników jakości jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w roku 2020, GIOŚ Warszawa, 2021.
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2023, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice 2024.
- Strategiczna Mapa Hałasu miasta Katowice 2022, AkustiX Sp. z o.o., Przeźmierowo 2022.

I. 2. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Zawartość i główne cele projektu planu

Cel, zasady i tryb sporządzenia planu oraz zakres dokumentu określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2021 r., poz. 2404), a także przepisy odrębne odnoszące się do obszaru objętego planem.

Ustalenia planu sporządza się w nawiązaniu do polityki przestrzennej gminy wyrażonej w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice – II edycja, z którym plan miejscowy musi być zgodny i nie może naruszać jego ustaleń.

Głównym zadaniem planu jest stworzenie warunków kontrolowanego rozwoju terenów planowanych do zurbanizowania w nawiązaniu do otoczenia, przy uwzględnieniu ochrony zidentyfikowanych zasobów środowiska oraz wartości przyrodniczych, kulturowych czy krajobrazowych, o ile występują. Plan ma ustalić zasady możliwych przekształceń, w tym poprzez ustalenie linii rozgraniczających poszczególne tereny o różnym przeznaczeniu oraz określenie nakazów, zakazów, dopuszczeń i ograniczeń w zagospodarowaniu terenu i w kształtowaniu zabudowy.

Treść uchwały (projektu planu) jest zawarta w 4 rozdziałach: 1 – przepisy ogólne, 2 – ustalenia obowiązujące dla całego obszaru objętego planem, 3 – ustalenia szczegółowe dla terenów o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, 4 – przepisy końcowe.

Ustalenia obowiązujące dla całego obszaru objętego planem obejmują:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz kształtowania krajobrazu;
- zasady ochrony środowiska;
- zasady ochrony przyrody i krajobrazu;
- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków;

- wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych;
- granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, na podstawie odrębnych przepisów;
- szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości;
- szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakazy zabudowy;
- zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji;
- zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej.

Ustalenia dotyczące terenów (dla poszczególnych terenów wydzielonych liniami rozgraniczającymi) obejmują: przeznaczenie terenów, zasady zagospodarowania, zasady kształtowania zabudowy i wskaźniki zagospodarowania terenów. W tabeli 1 przedstawiono tereny wg przeznaczenia, udział tych terenów w powierzchni całego planu oraz wybrane wskaźniki: maksymalna powierzchnia zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej.

Tab. 1. Przeznaczenie terenów objętych projektem planu miejscowego wraz z podstawowymi wskaźnikami wpływającymi na skalę możliwej presji na środowisko

Symbol terenu	Przeznaczenie terenu	Pow.	Udział	Maksymalna powierzchnia zabudowy	Pozostała część działki budowlanej	Min. udział powierzchni biologicznie czynnej	
		ha	%	%	%	%	
MNS	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej szeregowej lub grupowej	2,07	0,91	30-40	20-25	35-50	
MW	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	38,08	16,77	25-40	20-30	30-50	
MW-U	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług	9,01	3,97	40-50	20-30	20-40	
U	teren usług	8,77	3,86	40-50	25-45	15-35	
UE	teren usług edukacji	6,23	2,74	30-40	20-30	30-50	
UK	teren usług kultury i rozrywki	0,57	0,25	40	30	30	
UR	teren usług kultu religijnego	1,05	0,46	40	30	30	
U-P	teren usług lub produkcji	39,96	17,59	60-70		15-25	15
U-P-IO	teren usług lub produkcji lub gospodarowania odpadami	5,16	2,27	70		15	15
U-KOG	teren usług lub garażu	1,99	0,88	50	30	20	

Symbol terenu	Przeznaczenie terenu	Pow.	Udział	Maksymalna powierzchnia zabudowy		Pozostała część działki budowlanej		Min. udział powierzchni biologicznie czynnej
		ha	%	%		%		%
U-KOP	tereny usług lub parkingu	2,08	0,92	50			30	20
U-ZP	teren usług lub zieleni urządzonej	1,56	0,69	10-30	20-30	40-70		
UG-ZP	teren usług gastronomii lub zieleni urządzonej	0,17	0,07	30	20	50		
US-ZP	teren usług sportu i rekreacji lub zieleni urządzonej	3,16	1,39	0-30	30-60		40	
US-ZD	teren usług sportu i rekreacji lub ogrodów działkowych	0,63	0,28	5	15	80		
UR-CC	teren usług kultu religijnego lub cmentarza czynnego	0,09	0,04	60			20	20
PEF	teren elektrowni słonecznej	1,06	0,47	20	10	70		
KDA	teren autostrady	14,58	6,42	-				
KDZ	teren drogi zbiorczej	2,59	1,14	-				
KDL	teren drogi lokalnej	9,39	4,14	-				
KDD	teren drogi dojazdowej	8,51	3,75	-				
KR	teren komunikacji drogowej wewnętrznej	1,72	0,76	-				
KR-KOP	teren komunikacji drogowej wewnętrznej lub parkingu	1,75	0,77	-				
KP	teren komunikacji pieszo-rowerowej	0,83	0,36	-				
KP-ZP	teren komunikacji pieszo-rowerowej lub zieleni urządzonej	1,15	0,51	-				
KKK	teren komunikacji kolejowej	2,85	1,25	-				

Symbol terenu	Przeznaczenie terenu	Pow.	Udział	Maksymalna powierzchnia zabudowy	Pozostała część działki budowlanej	Min. udział powierzchni biologicznie czynnej
		ha	%	%	%	%
KOP	teren parkingu	0,24	0,11	-		
KOP-ZP	teren parkingu lub zieleni urządzonej	2,69	1,18	50	50	
KOR-ZP	teren placu lub rynku lub zieleni urządzonej	1,77	0,78	50	50	
IE	teren elektroenergetyki	0,64	0,28	30	30	40
IGS	teren stacji gazowej	0,05	0,02	30	30	40
RN	teren rolnictwa z zakazem zabudowy	2,44	1,07	100		
RZ	teren zabudowy związanej z rolnictwem	0,28	0,12	60	20	20
L	teren lasu	37,43	16,48	100		
ZN	teren zieleni naturalnej	3,07	1,35	10	90	
ZP	teren zieleni urządzonej	5,86	2,58	0-30	15-30	40-85
ZD	teren ogrodów działkowych	6,69	2,95	5	15	80
CC	teren cmentarza czynnego	0,88	0,39	10	70	20

Obszar planu jedynie w niewielkiej części objęty jest ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, przyjętych w latach wcześniejszych:

- uchwała nr XII/136/99 Rady Miasta Katowice z dnia 28 czerwca 1999 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice, w rejonie ulicy Obroki – obejmuje tereny w rejonie ulic Obroki i Dulęby, w tym teren dawnego parku przy nieistniejącym zakładzie górnictwa KWK „Kleofas”.
- uchwała nr VI/61/07 Rady Miasta Katowice z dnia 29 stycznia 2007 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie osiedla im. Wincentego Witosa przy ulicy Kwiatkowskiego w Katowicach – plan zapewnił możliwość realizacji istniejącego cmentarza parafialnego przy kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego i św. Herberta.

- uchwała nr LXIII/1484/2006 Rady Miejskiej Katowic z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego po południowej stronie autostrady A4 w rejonie osiedla im. Wincentego Witosa w Katowicach – obejmuje fragment (o marginalnym znaczeniu) pasa autostrady A4.

Niewielki zasięg dotychczasowych planów miejscowych nie gwarantuje kontrolowanego rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej na całym obszarze planu. Potwierdzają to zmiany zachodzące w ostatnich latach związane z realizacją różnych inwestycji, głównie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, na podstawie pozwoleń na budowę poprzedzonych wydawaniem indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy lub przyjęciem uchwał Rady Miasta Katowice w sprawie lokalizacji inwestycji mieszkaniowej. W ten sposób powstały nowe kwartały zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w rejonie ul. Sławka i Szwana (na wschód od ul. Witosa) czy w rejonie ul. Bardowskiego (na południe od ul. Rataja), a także zabudowywany jest teren po dawnym przebiegu kolei piaskowej – budynki wielorodzinne na północ od ul. Rataja oraz w rejonie ul. Grabskiego. Stąd zasadniczym celem opracowania planu jest (zgodnie z uchwałą o przystąpieniu do sporządzania planu): *ochrona terenów przed niepożądanymi zmianami w strukturze przestrzennej, w tym zachowanie charakteru osiedla, poprzez ustalenie zasad ochrony oraz rozwoju zabudowy i zagospodarowania terenu, przy zachowaniu kierunków polityki przestrzennej określonej w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice – II edycja”.*

Zgodnie z projektem planu w granicach obszaru zarysowany jest podział na dwie strefy: osiedlową i gospodarczą, przewidziane do urbanizacji (obejmujące istniejącą zabudowę lub tereny pod nową zabudowę). Ponadto w obszarze - w części zachodniej – znajdują się tereny lasów, obejmujące duży kompleks leśny w zarządzie PGL Lasy Państwowe i niewielki fragment prywatnych gruntów leśnych, a także grunty rolne częściowo zajęte pod zabudowę rolniczą.

Strefa osiedlowa odwołuje się do zasadniczej struktury Osiedla Witosa oraz wschodniej części dzielnicy Obroki. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (MW) stanowi dominującą formę w stosunku do zabudowy jednorodzinnej, która stanowi jedynie niewielkie rozproszone zespoły. Ustalenia projektu planu przewidują zachowanie istniejących układów pierwotnej zabudowy Osiedla Witosa (w części na południe od przebiegu dawnej kolei piaskowej), bez możliwości ich dogęszczania – na większości terenów zabudowy wielorodzinnej zakazano nowej zabudowy. Nie przewiduje się również rozwoju nowej zabudowy jednorodzinnej. Natomiast uzupełnienie istniejącej struktury o nowe budynki wielorodzinne możliwe jest głównie w części północnej planu (rejon Obroki). W tej części przewiduje się zmiany polegające na aktywizacji terenów dotychczas niezagospodarowanych lub wymagających przekształceń, głównie poprzez wyznaczenie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usługowej (MW-U). Ogólnie strefa osiedlowa ma zapewniony dostęp do szkół, przedszkoli, transportu publicznego i zieleni. Zasadniczo zachowano tereny istotnych usług edukacji, kultury, zdrowia lub innych zespołów usługowo-handlowych. Ponadto wskazano miejsca na rozwój nowych funkcji usługowych służących mieszkańcom, w tym powiązanych z funkcją zieleni: tereny usług lub zieleni urządzonej (U-ZP), usług sportu i rekreacji lub zieleni urządzonej (US-ZP), usług gastronomii z zielenią urządzonej (UG-ZP). Chroniona jest główna przestrzeń publiczna osiedla związana z placem Św. Herberta. Projekt planu wyznaczył liczną grupę terenów zieleni urządzonej (ZP) obejmującą nie tylko istniejące układy, ale też wskazując nowe formy zieleni, w tym park przy Domu Kultury „Witosa”, odtworzenie części parku przy ul. Dulęby oraz adaptacja na park zadrzewień w rejonie ul. Barlickiego. Wskazano również strefy zieleni rekreacyjnej wymagających ochrony lub ukształtowania wewnątrz układów osiedlowych (na terenach MW). Pozostawiono też część terenów jako zielen naturalną (ZN), w tym największy obszar zadrzewień na zachód od zabudowań osiedla w rejonie ulic Grabskiego i Kwiatkowskiego.

Strefa gospodarcza obejmuje zachodnią część dzielnicy Obroki, która ze względu na izolowany przestrzennie obszar, może być rozwijana w kierunku wielobranżowych działalności

gospodarczych. W tym rejonie już istnieją i rozwijają się różne funkcje usługowe i produkcyjne (m.in. Fabryka Narzędzi Górniczych „Gonar”, Śląski Rynek Hurtowy OBROKI, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej – MPGK). Stąd, zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej ustalonej w studium, w tej części planu wyznaczono głównie tereny usług lub produkcji (U-P), a w przypadku MPGK tereny te uzupełnione są o funkcje związane z gospodarowaniem odpadami (U-P-IO). Rozwój nowych terenów usług i produkcji w tej części planu odbywać się będzie kosztem terenów obecnie zadrzewionych. Projekt planu zakłada ograniczenie funkcji produkcyjnych lub działalności potencjalnie uciążliwych, zwłaszcza w obszarach stykowych ze strefą osiedlową lub z funkcjami rekreacyjnymi (ogrody działkowe). Na części terenów wyznaczono strefę buforową z zielenią izolacyjną wymagającą ukształtowania. W ramach strefy gospodarczej wykluczono rozwój zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz usług i produkcji zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Na większości terenów ograniczono też ponadprzeciętne gospodarowanie odpadami, w tym wykluczono prowadzenie usług polegających na prowadzeniu działalności w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów (wyjątek dotyczy istniejących działalności w zakresie zbierania odpadów oraz punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz przetwarzanie odpadów komunalnych na terenie U-P-IO).

Nowe tereny przeznaczone pod zabudowę, w szczególności w obrębie strefy gospodarczej, wymagają zapewnienia rozwoju komunikacji drogowej. Docelowe zwiększenie liczby użytkowników spowoduje istotne obciążenie istniejącego układu drogowego. Dlatego projekt planu przewiduje rozwój nowych dróg publicznych – dotyczy zwłaszcza nowego ciągu dróg publicznych od ronda w skrzyżowaniu ulic Witosa i Rataja, w kierunku zachodnim do ul. Kollmanna w Chorzowie, z połączeniem ulic Dulęby i Grabskiego. Takie powiązanie umożliwia też wyznaczenie dodatkowego dostępu do strefy gospodarczej – nowa droga publiczna między ul. Obroki a ul. Kollmanna.

Istotnym elementem projektu planu jest adaptacja na nowe cele użytkowe terenu po dawnej kolei piaskowej. Ze względu na częściowe zabudowanie tego terenu, nie jest możliwe spójne wykorzystanie tej przestrzeni – na przykład pod rozwój komunikacji drogowej, rowerowej lub pieszej wraz z terenami zieleni urządzonej. Projekt planu wykorzystuje częściowo tereny wzdłuż dawnej kolei piaskowej na rozwiązania publiczne lub służące mieszkańcom – dotyczy przebiegu niektórych odcinków nowych dróg publicznych oraz przyjęcie rozwiązań sprzyjających realizacji komunikacji pieszo-rowerowego, realizacji parkingów powiązanych z nowymi formami zieleni urządzonej oraz wykorzystania terenu na rozwój nowych usług z zielenią urządzoną (U-ZP).

Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

Nadrzędnym dokumentem planistycznym w stosunku do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic Obroki i Wincentego Witosa w Katowicach jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice – II edycja (Uchwała Nr XXI/483/12 Rady Miasta Katowice z dnia 25 kwietnia 2012 r., zmieniona Uchwałą nr LXIV/1330/23 Rady Miasta Katowice z dnia 25 maja 2023 r.).

Studium jest istotnym dokumentem strategicznym służącym kształtowaniu polityki przestrzennej w gminie oraz identyfikującym wszelkie uwarunkowania wpływające na funkcjonowanie gminy głównie w aspektach przestrzennych, gospodarczych i społecznych. Zgodnie z art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, studium sporządza się przy uwzględnieniu zasad i ustaleń określonych w strategii rozwoju i planie zagospodarowania przestrzennego województwa (Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, Uchwała IV/38/2/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 lipca 2013 r.; Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, przyjęty przez Sejmik

Województwa Śląskiego uchwałą Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r., Dz. Urz. Woj. Śl. z dnia 13.09.2016 r., poz.4619), a także strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy (Strategia Rozwoju Miasta Katowice 2030, Uchwała XIX/365/15 Rady Miasta Katowice z dnia 17 grudnia 2015 r.).

Ustawowy wymóg zachowania zgodności planu miejscowego z ustaleniami studium i nienaruszanie przyjętych w nim kierunków zagospodarowania przestrzennego jest ważnym elementem kształtowania ciągłości planistycznej. Oznacza to w szczególności przyjęcie takich rozwiązań planistycznych, które wpiszą się w ogólną politykę przestrzenną gminy i zagwarantują możliwość jej kontynuowania. Przyjęte w studium kierunki przeznaczenia terenów, stanowią element docelowy i perspektywiczny. Wykorzystanie nowych kierunków przeznaczenia terenu powinno być uzależnione od innych uwarunkowań odnoszących się m.in. do:

- szczegółowej (miejscowej) oceny lokalnych warunków ekofizjograficznych, zwłaszcza związanych z zagrożeniami powodzią, utrzymaniem ciągłości ekologicznej dolin cieków oraz ochroną innych cennych przyrodniczo terenów;
- kontrolowanego rozwoju w oparciu o możliwości uzbrojenia terenów i obsługi komunikacyjnej - rozwijanie terenów zurbanizowanych w nawiązaniu do istniejących skupisk zabudowy, bez rozpraszania nowej zabudowy co wymaga zwiększenia nakładów na rozbudowę infrastruktury.

Istotnym dokumentem powiązany z projektem planu miejscowego jest również aktualne opracowanie ekofizjograficzne. Podstawowym zadaniem opracowania ekofizjograficznego jest zebranie najistotniejszych uwarunkowań formalnych i przestrzennych na potrzeby zidentyfikowania przydatności obszaru dla różnych rodzajów użytkowania i form zagospodarowania w kontekście warunków środowiskowych. Rozpoznanie stanu i funkcjonowania środowiska pozwoliło na określenie zasobów środowiska, przyrody i krajobrazu oraz potrzeb związanych z ochroną poszczególnych elementów środowiska, a także zidentyfikowanie zagrożeń i uciążliwości wpływających na ocenę warunków do rozwoju urbanizacyjnego obszaru.

I.3. METODYKA

W trakcie prac nad prognozą zebrano i przeanalizowano materiały archiwalne, przeprowadzono niezbędne prace terenowe, przeanalizowano opracowanie ekofizjograficzne i materiały zebrane dla potrzeb tego opracowania. Dokonano identyfikacji obszarów, których zagospodarowanie może ulec zmianie w następstwie realizacji nowych ustaleń planu. Zidentyfikowano możliwe skutki wynikające ze zmiany zagospodarowania terenu, określono i oceniono wpływ tych zmian, przeanalizowano wpływy otoczenia na obszar objęty projektem oraz wpływ ocenianych zmian na obszary sąsiednie. Określono niezbędne zalecenia minimalizujące wpływy negatywne.

Prognoza obejmuje syntetyczny opis i ocenę stanu środowiska w podziale na jego podstawowe elementy. Odnosi się też do możliwych zmian w środowisku w przypadku nieprzyjęcia ocenianego dokumentu.

W części prognostycznej opracowania zawarto ocenę projektowanych ustaleń planu z punktu widzenia ochrony i kształtowania środowiska, sporządzoną z zastosowaniem analizy przestrzennej wspomaganej technikami GIS.

Na podstawie diagnozy stanu środowiska i uwarunkowań planistycznych dokonano również syntetycznej oceny wpływu projektu planu na środowisko, uwzględniając wagę oraz rodzaj skutków dla środowiska. Oddziaływanie może być bezpośrednie, pośrednie, wtórne lub skumulowane. Skutki oddziaływania mogą być zarówno negatywne, jak i pozytywne oraz stałe lub chwilowe.

W ocenie wpływu na poszczególne komponenty środowiska wagę skutków ujęto w trzystopniowej skali:

- **nieznaczące** (wynikające ogólnie z powszechnego korzystania ze środowiska, o bardzo ograniczonym oddziaływaniu);
- **niewielkie** (wynikające ogólnie z powszechnego korzystania ze środowiska, jednak o szerszym oddziaływaniu lub w niewielkim stopniu wykraczające poza powszechne korzystanie ze środowiska, miejscowo zubażające pojedyncze lub nieliczne komponenty środowiska);
- **umiarkowane** (powstałe w wyniku działalności mogącej wykraczać poza powszechne korzystanie ze środowiska, miejscowo istotnie zubażające środowisko).

Ponadto oceniono:

- odwracalność procesów - **odwracalny, częściowo odwracalny, nieodwracalny**;
- zasięg przestrzenny - **miejscowy** (mieszczący się ogólnie w ramach konkretnej przestrzeni, miejsca, wydzielania), **lokalny** (dotyczący skali gminy i ewentualnie najbliższego otoczenia), **ponadlokalny** (dotyczący skali regionalnej).

W ramach syntetycznej oceny skutków ustaleń zmiany planu na środowisko, w podziale na poszczególne obszary, wyznaczono 2 kategorie terenów, gdzie przewiduje się negatywne skutki dla środowiska oraz kategorię terenów, gdzie przewiduje się korzystny wpływ na środowisko (prezentuje je załącznik kartograficzny):

- **skutki negatywne nieznaczące** – obszary, w przypadku których ustalenia planu nie wpłyną istotnie na stopień zagrożenia dla środowiska lub zasoby środowiska - umożliwienie uzupełnienia zabudowy na terenach zurbanizowanych lub wprowadzenie nowych funkcji terenu (bez możliwości zabudowy), które w niewielkim stopniu mogą wpłynąć na gleby i/lub szatę roślinną.;
- **skutki negatywne niewielkie** – obszary, gdzie zwiększy się presja na środowisko i krajobraz, w tym na tereny zieleni naturalnej (zadrzewień) lub pojawią się zagrożenia dla ludzi (potencjalny stopień zagrożenia lub potencjalne szkody dla środowiska będą słabo odczuwalne);
- **skutki pozytywne** – obszary, w przypadku których ustalenia planu mogą mieć korzystny wpływ na środowisko, głównie poprzez ochronę terenów zieleni.

Przy ocenie terenów pod uwagę wzięto m.in.: wpływ planu na walory przyrodnicze (bioróżnorodność, korytarze ekologiczne, tereny zieleni), krajobraz, wpływ na wody, w tym retencyjność obszarów i zagrożenie dla użytkowych zasobów wód, a także narażenie na zagrożenia i uciążliwości (hałas, zanieczyszczenie powietrza).

Przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko są zmiany, jakie projektowany aktualnie dokument określa w stosunku do dotychczas obowiązujących ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz obecnego zagospodarowania terenu (w przypadku braku planu). Obowiązujące regulacje planistyczne, zwłaszcza przestrzenne, wywołały już skutki oddziałujące na środowisko. Ocena tych skutków nie podlega weryfikacji w niniejszej prognozie, ponieważ nie są one generowane przez ustalenia sporządzanego projektu planu.

II. OCENA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA NA TERENACH OBJĘTYCH PROJEKTEM ORAZ NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

II. 1. BUDOWA GEOLOGICZNA I ZŁOŻA KOPALIN

Podłoże skalne obszaru planu, istotne z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego, stanowią utwory górnego karbonu oraz czwartorzędu.

W przypadku karbonu istotne są zwłaszcza utwory serii mułowcowej (westfalu), których wychodnie znajdują się w rejonie opracowania. Skąły westfalu dolnego – warstwy załęskie (westfal A) znajdują się stosunkowo płytko pod powierzchnią terenu, przykryte młodszymi utworami karbonu lub utworami czwartorzędu. Stanowią one najwyższe ogniwo karbonu w północnej części tego obszaru. Warstwy załęskie zbudowane są z ilowców, mułowców i piaskowców z licznymi warstwami węgla. Nad osadami warstw załęskich zalegają skały warstw orzeskich (Westfal B). Skały te występują prawie na całym obszarze planu, z wyjątkiem jego północnych fragmentów. Ich wychodnie występują w południowej części obszaru planu. W części północnej są przykryte osadami czwartorzędu u zróżnicowanej miąższości. Budują je łupki z wkładkami piaskowców, syderytów i pokładami węgla. Cechą szczególną warstw orzeskich są kilkudziesięciometrowej miąższości ławice ilułowców, stosunkowo miękkich, nadających się do produkcji ceramiki budowlanej.

Utwory czwartorzędu występują generalnie w północnej części tego obszaru, wypełniając obniżenia powierzchni karbońskiej. Reprezentują je głównie gliny zwałowe oraz sporadycznie, wzdłuż doliny dawnego cieku wodnego, płynącego w kierunku doliny Rawy, osady rzeczne. Miąższość osadów czwartorzędowych wynosi od kilku do ponad 50 m – w północno-zachodnich fragmentach obszaru planu.

Analizowany obszar charakteryzuje się skomplikowaną budową tektoniczną. Duża różnorodność struktur tektonicznych na tym obszarze jest efektem nakładania się różnowiekowych procesów zachodzących w orogenezie waryscyjskiej i alpejskiej. Przez analizowany obszar przebiega, wzdłuż wschodniej jego części, w układzie południkowym, uskoki „Środkowy”, który charakteryzuje się zrzutem 35-60 m w kierunku zachodnim, a ponadto w zachodniej części obszaru planu występują 3 niewielkie uskoki o zrzucie do 15 m.

Pod całym obszarem planu znajduje się złoża węgla kamiennego „Kleofas” (kod złoża w systemie MIDAS – WK 321). Według stanu na koniec 2024 r. zasoby bilansowe złoża wynosiły łącznie 169 084 tys. ton. Złoża nie posiada zasobów przemysłowych. Było one eksploatowane od 1845 r. Eksploatacja złoża została zaniechana w 2004 r. po likwidacji KWK „Katowice-Kleofas”.

Niewielki południowo-zachodni fragment obszaru planu znajduje się w zasięgu złoża węgla kamiennego „Śląsk”. (kod złoża w systemie MIDAS – WK 354). Według stanu na koniec 2024 r. zasoby bilansowe złoża wynosiły łącznie 140 649 tys. ton, z czego większość znajduje się w filarach ochronnych (96 469 tys. ton). Złoża nie posiada zasobów przemysłowych. Eksploatacja złoża była prowadzona w latach 1974 – 2017, po czym została zaniechana. Złoża nie było eksploatowane pod obszarem planu.

II. 2. RZEŻBA TERENU

Obszar planu położony jest w makroregionie Wyżyna Śląsko-Krakowska, mezoregionie Wyżyna Śląska Południowa, regionie Płaskowyż Bytomsko-Katowicki oraz subregionie Płaskowyż

Katowicki. Płaskowyż Katowicki składa się z szeregu garbów zbudowanych z utworów karbońskich (piaskowce, łowce, łupki) o spłaszczonych wierzchołkach wznoszących się przeważnie na wysokość 300-320 m n.p.m. Jest rozcięty dolinami rzecznyymi (m.in. Rawy, Potoku Leśnego i górnego odcinka Kłodnicy).

Najwyżej położony punkt analizowanego obszaru znajduje się na rzędnej 322 m n. p. m. (na południe od węzła autostrady A4), najniżej położony punkt (267 m n. p. m.) znajduje się przy skrzyżowaniu ulic Pukowca (Obroki) z Wiśniową (Kossutha). Zatem różnica wysokości względnej wynosi 55 m.

Obszar planu obejmuje północne stoki Wzgórz Kochłowskich, które w północnej części tego obszaru przechodzą w Obniżenie Rawy. Stoki opadają przeważnie ku północy. Charakteryzują się dość jednolitym, łagodnym nachyleniem – przeważnie od 2 do 5%. Miejscami nachylenie jest nieco większe. Jednak nigdzie, w obrębie naturalnie kształtowanych stoków, nie przekracza 10%. W północnej części obszaru, w obrębie terasy plejstoceńskiej, teren jest bardziej płaski.

Rzeźba terenu uległa znaczącym przekształceniom antropogenicznym. W wyniku prowadzonej w przeszłości eksploatacji podziemnej węgla kamiennego, którą zakończono pod tym obszarem ok. 20 lat temu, teren obniżył się – od kilku metrów w rejonie dawnego Szybu Zachodniego i terenów dawnej kopalni Kleofas do ok. 16 m w rejonie ul. Ossowskiego. Obecnie proces obniżania terenu już nie zachodzi. Ponadto antropogeniczne przekształcenia rzeźby są również rezultatem podnoszenia nasypami i zrównaniami powierzchni pod zabudowę oraz układ komunikacyjny. Istotnymi z punktu widzenia zagospodarowania terenu formami antropogenicznymi są: wysokie skarpy i nasypy o znacznej miąższości. Na terenie planu wysokie skarpy występują wzdłuż autostrady A4, a także wzdłuż ul. Witosa i zlikwidowanych linii kolejowych.

II. 3. GLEBY

Gleby na tym terenie wytworzyły się przeważnie na podłożu glin lub piasków gliniastych. Na tym podłożu, w podziale na typy gleb, wytworzyły się gleby brunatne. Rodzime gleby w wielu miejscach, gdzie występują grunty nasypowe, zostały zastąpione glebami inicjalnymi.

Użytki rolne występują na obszarze blisko 10 ha. Są one zaliczane do III lub rzadziej IV klasy bonitacyjnej (RIIIb, RIVa, RIVb). Blisko połowa z nich jest w dalszym ciągu użytkowana jako grunty orne, część obejmuje ogródki działkowe, a pozostała część jest zadrzewiona.

Znaczna część gruntów na terenie planu jest przekształcona mechanicznie. W części przypadków profil glebowy uległ całkowitemu zniszczeniu, głównie w wyniku wykopów lub formowania nasypów. Możliwe jest również znaczące skażenie chemiczne, zwłaszcza metalami ciężkimi.

II. 4. WODY

Wody podziemne

Wody podziemne mogące być wykorzystane do celów gospodarczych występują w rejonie planu w osadach tworzących karbońskie i czwartorzędowe piętra wodonośne.

Karbońskie poziomy wodonośne charakteryzują się zróżnicowanymi właściwościami i parametrami hydrogeologicznymi. W profilu hydrogeologicznym karbonu górnego występują zespoły oddzielnych poziomów wodonośnych zbudowanych z piaskowców i łowców. Poziomy te, o miąższościach od kilku do kilkudziesięciu metrów, są od siebie izolowane wkładkami

nieprzepuszczalnych iltowców. W obszarach sedymentacyjnych wyklinowań warstw izolujących, w strefach uskokowych oraz w zasięgu obszarów eksploatacji górniczej obserwuje się w niektórych miejscach łączność hydrauliczną między poszczególnymi poziomami. Zasilanie karbońskich poziomów wodonośnych następuje na ich bezpośrednich wychodniach lub poprzez przepuszczalne utwory czwartorzędu. Podstawę drenażu karbońskich poziomów wodonośnych w warunkach naturalnego środowiska stanowiły doliny rzek. Obecnie podstawę drenażu stanowią wyrobiska górnicze kopalń węgla kamiennego. Główny kierunek przepływu ma miejsce ku ośrodkom drenażu, którymi są wyrobiska górnicze kopalń węgla kamiennego, podrzędnie studnie. Zasobność wód piętra karbońskiego w rejonie opracowania jest niska. Niskie jest też zagrożenie przedostawaniem się zanieczyszczeń do wód podziemnych z powierzchni terenu. Wody podziemne piętra karbońskiego, w rejonie planu, są odpompowywane, w ramach odwadniania wyrobisk górniczych, Szybem Fortuna II. Wody te nie nadają się do wykorzystania do celów komunalnych.

Czwartorzędowy poziom wodonośny zalega w postaci nieregularnych płatów, rozmieszczonych w zagłębieniach starszego podłoża, a w obrębie dolin kopalnych i współczesnych w wypełniających je osadach piaszczysto-żwirowych. Zasilanie poziomu czwartorzędowego odbywa się bezpośrednio z poziomu terenu. W rejonie planu poziom ten, związany z doliną Rawy, jest dość zasobny w wodę. Wydajności z pojedynczej studni mogą wynosić od kilku do ponad 30 m³/h. Obszar ten znajduje się w granicach Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych Q1 Regionu Górnej Odry.

Na obszarze planu znajdują się 3 studnie wiercone, które eksploatują wody czwartorzędowego piętra wodonośnego. Znajdują się one na terenie zakładów Haller S.A. oraz Gonar-Bis Sp.z o.o. Wydajność studni mieści się w przedziale 6,4 – 11 m³/h.

Wody powierzchniowe

Przez obszar planu przebiega dział wodny I rzędu oddzielający lewostronne dorzecze Wisły od prawostronnego dorzecza Odry. Obszar planu znajduje się głównie w zlewni Rawy. Jedynie niewielki – zachodni jego fragment znajduje się w dorzeczu Kłodnicy.

Rawa, największy prawy dopływ Brynicy, bierze swój początek przy stawie Marcin w Rudzie Śląskiej. Na odcinku od oczyszczalni Klimzowiec do wylotu Potoku Leśnego stanowi urządzenie kanalizacyjne i nosi nazwę „Otwartego kanału Rawy”, dalej do ujścia do Brynicy stanowi rzekę. Jej koryto jest miejscami całkowicie przykryte. Rawa liczy 19,6 km długości. Jest zasilana głównie wodą deszczową oraz ściekami komunalnymi i przemysłowymi.

Kłodnica stanowi prawostronny dopływ rzeki Odry. Długość jej wynosi 84 km. Kłodnica ma charakter rzeki podgórskiej o dużej różnicy spadku i znacznej zmienności przepływu. Źródła rzeki znajdują się w południowych dzielnicach Katowic w zespole przyrodniczo-krajobrazowym Źródła Kłodnicy. Płyne przez województwo śląskie i województwo opolskie, uchodzi do Odry w Kędzierzynie-Koźlu.

Obecnie na obszarze planu nie ma elementów sieci hydrograficznej, chociaż w przeszłości m.in. przez tereny obecnego Osiedla Witosa przepływał niewielki ciek – prawostronny dopływ Rawy. Został on zasypany, a odwodnienie terenu przejęła kanalizacja deszczowa.

Obszar opracowania znajduje się w zasięgu 2 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP): RW20000621269 – Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia oraz RW60006116159 – Kłodnica do Promnej.

II. 5. KLIMAT

Według regionalizacji rolniczo-klimatycznej Gumińskiego obszar planu znajduje się w dzielnicy częstochowsko-kieleckiej.

Według danych ze stacji meteorologicznej Katowice-Muchowiec, z wielolecia 1991-2020, parametry charakteryzujące warunki klimatyczne przedstawiają się następująco:

- średnia roczna temperatura powietrza 9,0°C
- średnia roczna minimalna temperatura powietrza 4,4°C
- średnia roczna maksymalna temperatura powietrza 13,7°C
- średnia temperatura najcieplejszego miesiąca (lipca) 19,1°C
- średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca (stycznia) -1,2°C
- absolutne maksimum temperatury dobowej 37,2°C (08.08.2013)
- absolutne minimum temperatury dobowej -26,8°C (23.01.2006)
- liczba dni z temperaturą maksymalną < 0°C 29,1
- liczba dni z temperaturą maksymalną >30°C 8,9
- średni opad roczny 723,2 mm
- najwyższy średni opad miesięczny (lipiec) 103,8 mm
- najniższy średni opad miesięczny (luty) 39,4 mm
- maksymalna dobowa suma opadu 78,8 mm (27.07.2019)

Według danych anemologicznych z Muchowca (wielolecie 1961-1990) najczęściej wiejącymi wiatrami są wiatry południowo-zachodnie (19,3%), północno-zachodnie (15,1%) oraz zachodnie (14,1%). Najrzadziej wieją wiatry z północy (6%) oraz z północno-wschodu (6,4%). Przez 11 % czasu w ciągu roku występują cisze. Średnia prędkość wiatru wynosi 3,1 m/s. Najsilniejsze są wiatry zachodnie i południowo-zachodnie – 4,0 m/s, najłagodniejsze zaś północno-wschodnie – 2,5 m/s.

Warunki topoklimatyczne na obszarze planu są średnio korzystne (powierzchnie o względnie dużych wartościach wymiany ciepła między powierzchnią graniczną a podłożem wskutek konwekcji w nocy i stosunkowo dużych wartościach wymiany ciepła utajonego wskutek parowania w dzień). Są to powierzchnie o nieznacznym nachyleniu położone poza dnami dolin z wodą gruntową zalegającą głębiej niż 2 m, gdzie w czasie pogodnych nocy tworzą się zastoiska zimnego powietrza, a więc narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia przymrozków lokalnych typu radiacyjno-adwekcyjnego. Warunki topoklimatyczne, w poszczególnych częściach przedmiotowego terenu dość wyraźnie różnią się od siebie. Najbardziej niekorzystne cechy topoklimatu występują w północnej i zachodniej części tego obszaru, gdzie niebezpieczeństwo wystąpienia przymrozków typu radiacyjno-adwekcyjnego jest największe, a ponadto tereny te są bardziej narażone na koncentrację zanieczyszczeń w powietrzu, co może być szczególnie uciążliwe w sezonie zimowym.

Część obszaru opracowania została zakwalifikowana do grupy powierzchni zadrzewionych. Wskutek osłonięcia powierzchni granicznej przed wypromieniowaniem przez okap drzew występują stosunkowo niskie wartości promieniowania ciepłego podłoża (wypromieniowania efektywnego) w zakresie długofalowym. Nocne spadki temperatury są znacznie mniejsze niż na powierzchniach sąsiednich.

II. 6. BIOSFERA I KRAJOBRAZ

Roślinność potencjalną („hipotetyczny stan roślinności, opisany fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane) reprezentuje siedlisko grądu subkontynentalnego *Tilio Carpinetum*. Tworzy go drzewostan lipowo-dębowo-grabowy z udziałem klonu i jesionu, w miejscach suchszych sosny, a w wilgotniejszych drzewostanu z udziałem olszy czarnej i wiązów. W domieszce może występować świerk, jodła, buk, wiśnia ptasia, modrzew polski, jabłoń dzika. Warstwa krzewów może być różnie rozwinięta. Cechą charakterystyczną jest występowanie, oprócz innych gatunków typowych dla grądów, kaliny koralowej.

Roślinność rzeczywista tego obszaru w niewielkim stopniu nawiązuje do roślinności potencjalnej. Wynika to ze znacznego przekształcenia środowiska na skutek gospodarczej działalności człowieka. Powstałe w wyniku tego układy roślinności mają przeważnie charakter całkowicie sztuczny. Zbiorowiska roślinne występujące na obszarze planu cechują się na ogół niskimi walorami przyrodniczymi, z wyjątkiem fragmentów obszarów leśnych.

Obszary leśne w granicach planu stanowią północno-wschodnie krańce Lasów Panewnicko-Kochłowskich. Są to niemal wyłącznie lasy wchodzące w skład Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” we władaniu Nadleśnictwa Katowice. Lasy te należą do kategorii lasów ochronnych. Tereny leśne, znajdujące się w granicach opracowania, są odcięte od głównego kompleksu autostradą A4, która stanowi istotną barierę ekologiczną. Należą one do typów siedliskowych lasu świeżego lub lasu wilgotnego. W drzewostanie najczęściej występuje dąb szypułkowy i nieco rzadziej brzoza brodawkowata. Dość często pojawia się również: lipa, dąb czerwony, klon, olsza czarna, modrzew i buk. Drzewostan uzupełnia jeszcze kilkanaście innych gatunków, występujących niezbyt licznie w tych lasach. W podszycie oprócz młodych drzew liściastych pojawiają się krzewy kruszyny, czarnego bzu i czerwemchy. Wiek drzewostanów jest zróżnicowany. Przeważają drzewostany w wieku ok. 50-80 lat. Miejscami jest to również drzewostan ok. 100. letni, a pojedynczo występują również starsze okazy drzew, nawet 160. letnie. Część drzewostanów stanowią cenne siedliska grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*).

Poza lasami roślinność na tym terenie powstała na ogół w wyniku sztucznych nasadzeń w sąsiedztwie terenów zabudowanych (zieleń urządzona), w obrębie ogrodów działkowych lub reprezentuje zbiorowiska ruderalne na nieużytkowanych terenach, często poprzemysłowych. Uzupełnieniem struktury zbiorowisk roślinnych na tym terenie są agrocenozy związane z fragmentami uprawianych ciągle pól.

W granicach analizowanego obszaru znajdują się 2 duże skwery znajdujące się w administracji Zakładu Zieleni Miejskiej w Katowicach: Plac św. Herberta (1,83 ha) i Skwer Rotmistrza Witolda Pileckiego (1,36 ha). Rodzinne ogrody działkowe położone są w zachodniej części obszaru planu. Bezpośrednio w sąsiedztwie terenów przemysłowych położone są ROD Gonar. Znajdują się one w dwóch obszarach (1,6 i 0,6 ha). Bardziej na południe, w sąsiedztwie obszaru leśnego znajdują się ROD Nadzieja (3,0 ha).

Na powierzchni 19,9 ha (8,7% powierzchni planu) zinwentaryzowano zadrzewienia i zakrzaczenia, które powstały w wyniku zarastania nieużytkowanych terenów poprzemysłowych, w tym zrekultywowanych osadników wód dołowych, a także fragmentów nieużytkowanych gruntów rolnych. Tereny te porastają głównie lekkonasienne gatunki drzew – brzoza oraz osika, a ponadto

inne drzewa liściaste i krzewy. Roślinność ta wpływa korzystnie na warunki mikroklimatyczne i sprzyja oczyszczaniu powietrza z zanieczyszczeń. Tereny te, zwłaszcza położone w pobliżu zabudowy mieszkaniowej i ogródków działkowych, pełnią też funkcję rekreacyjną.

Zwierzęta dziko żyjące na tych terenach należą do pospolitych gatunków, w tym synantropijnych. Jedną z najliczniej reprezentowanych grup zwierząt są tutaj ptaki. W lasach i zadrzewieniach można stwierdzić obecność m.in.: gołębi grzywaczy, sierpówek, srok, wróbli, sójek, szpaków, kosów, zięb, rudzików, pleszek i kopciuszków. Obszar ten nie stwarza korzystnych warunków dla rozwoju płazów, ze względu na brak zbiorników wodnych. Z terenami leśnymi oraz przylegającymi do nich terenami otwartymi związane są liczne gatunki ssaków, m.in.: dziki, sarny, lisy, zające, jeże, krety, myszy polne i leśne, nornice.

W granicach opracowania nie występują obszary, ani obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Brak również innych obszarów o podwyższonych walorach przyrodniczych.

Przez obszar planu nie przebiegają korytarze ekologiczne. Migracje zwierząt z obszaru planu odbywają się głównie w kierunku lasów znajdujących się po stronie Chorzowa. Od południa barierą dla migracji wielu gatunków zwierząt jest autostrada A4, a od wschodu i północy inne ciągi komunikacyjne oraz zwarta zabudowa.

II. 7. OCENA JAKOŚCI ŚRODOWISKA ORAZ JEGO ZAGROŻEŃ

Powietrze atmosferyczne

Największy wpływ na jakość powietrza atmosferycznego ma tzw. niska emisja oraz emisja liniowa (zanieczyszczenia komunikacyjne). Istotna jest również emisja wysoka, pochodząca z przemysłu i energetyki.

Monitoring stanu sanitarnego powietrza, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzi Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Dla potrzeb oceny jakości powietrza Katowice zostały włączone do strefy Aglomeracja Górnośląska. Na terenie miasta zlokalizowane są dwa punkty pomiarowe (ul. Plebiscytowa/autostrada A4 i ul. Kossutha). Pierwszy z nich został przeniesiony w styczniu 2025 r. na ul. Dudy-Gracza.

Jak wynika z rocznych ocen jakości powietrza w województwie śląskim za 2022 r. i za lata wcześniejsze, wykonanej wg zasad określonych w art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, ocena roczna z uwagi na ochronę zdrowia zakwalifikowała strefę aglomeracji górnośląskiej, w której znajdują się Katowice, do klasy C, co oznacza, że poziomy stężenie przekraczają wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji. W 2022 r. odnotowano przekroczenia stężeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, dwutlenku azotu (NO₂) oraz benzo(a)pirenu. Ponadto dla ozonu przekroczony był poziom celu długoterminowego. (klasa D2). W 2023 r. po raz pierwszy w strefie aglomeracji górnośląskiej nie odnotowano przekroczenia stężeń pyłu zawieszonego. Na ten stan składa się zarówno zmniejszenie emisji zanieczyszczeń, głównie w związku z termomodernizacją budynków i wymianą starych pieców węglowych na mniej emisyjne lub nieemisyjne źródła ogrzewania, jak również korzystne warunki pogodowe w okresie grzewczym w 2023 r. Ogólnie w przypadku podstawowych wskaźników zanieczyszczeń powietrza można zauważyć trend malejący w okresie ostatnich 10 lat.

Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego przyjęty uchwałą Nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. (aktualizacja Programu ... przyjętego

uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 r.) określa działania wskazane do realizacji w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza. Wśród proponowanych działań, w ramach katalogu dobrych praktyk, znajdują się zalecenia do realizacji w planach zagospodarowania przestrzennego: *Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza*. Należą do nich:

- *Spójna polityka planowania przestrzennego* (m.in.: określanie wymagań w zakresie stosowanych sposobów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe niepowodujące nadmiernej emisji zanieczyszczeń; zachowanie terenów zielonych, planowanie zabudowy pod kątem zachowania przewietrzania miast oraz określonych wymogów ochrony powietrza, ochrona istniejących i wyznaczanie nowych kanałów przewietrzania miast, szczególnie w miejscowościach o niekorzystnym położeniu topograficznym sprzyjającym kumulacji zanieczyszczeń);
- *Korytarze przewietrzania miasta w pracach planistycznych* (wyznaczanie lub zachowywanie korytarzy przewietrzania, w tym klinów niewywietrzających, poprawiających przepływ powietrza i rozpraszających zanieczyszczenia – dotyczy głównie miast i powiatów grodzkich);
- *Zwiększanie obszarów zieleni i rozwój zielonej infrastruktury* (m.in.: place miejskie, tarasy, dziedzińce i patia, których powierzchnia biologicznie czynna przekracza powierzchnię utwardzoną; aleje czy tereny przy obiektach użyteczności publicznej obsadzone drzewami; lasy; publiczne parki i ogrody, wypoczynkowe tereny sportowe; ogrody działkowe z letnią zabudową i ogrody komunalne; pobocza tras komunikacyjnych na terenach miast i gmin, w tym również pobocza kolejowe; tereny upraw polnych i ogrodnictwa; wody stojące, zbiorniki tymczasowe i tereny podmokłe; tereny zielone, porośnięte zielenią dachy, mury czy ekrany akustyczne).

W granicach obszaru planu, przy ul. Kossutha, zlokalizowana jest stacja pomiaru zanieczyszczeń powietrza, stanowiąca element sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki pomiarów z tej stacji są najbardziej reprezentatywne dla tego obszaru. Ogólnie należy zauważyć występujący trend spadku poziomu zanieczyszczeń powietrza, obserwowany przez ostatnie 5 lat na tej stacji. Według danych za 2022 r.:

- 36 maksymalna wartość 24-godzinna stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ wyniosła 38 µg/m³ (76% wartości dopuszczalnej);
- stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM₁₀ wyniosło 25 µg/m³ (63% wartości dopuszczalnej);
- stężenia średnioroczne pyłu zawieszonego PM_{2,5} wyniosło 17 µg/m³ (85% wartości dopuszczalnej);
- stężenie średnioroczne NO₂ wyniosło 22 µg/m³ (55% wartości dopuszczalnej).

Powyższe dane świadczą o relatywnie dobrym stanie powietrza w tej części miasta, gdyż żadne z powyższych stężeń zanieczyszczeń w 2023 r. nie przekraczały wartości dopuszczalnej.

Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe, będące przedmiotem monitoringu prowadzonego przez GIOŚ w Warszawie nie występują na analizowanym obszarze.

Obszar planu prawie w całości znajduje się w zlewni Brynicy (JCWP nr PLRW20000621269). Ocena stanu JCWP przeprowadzona w 2022 r. wskazuje na słaby potencjał ekologiczny, ze względu na następujące wskaźniki: BZT₅, OWO, przewodność, azot ogólny, azot

amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), cynk, fitobentos oraz stan chemiczny poniżej dobrego, a także stan (ogólny) zły.

Pozostała część obszaru planu znajduje się w zlewni Kłodnicy (JCWP nr PLRW60006116159). Ocena stanu JCWP przeprowadzona w 2022 r. wskazuje na słaby potencjał ekologiczny, ze względu na następujące wskaźniki: OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos oraz stan chemiczny poniżej dobrego, a także stan (ogólny) zły.

Wody podziemne

Wody podziemne zasilane z rejonu opracowania mają niewielkie znaczenie gospodarcze. Wymagana jest jedynie zwykła ochrona gruntu i wód infiltrujących w głąb górotworu, zapewniana przez sprawny system kanalizacji służący do zbiorowego odprowadzania ścieków.

Ocena stanu JCWPd nr 111 w 2019 r. wskazuje na dobry stan chemiczny wód i słaby stan ilościowy. JCWPd objęta jest wpływem rozległego obniżenia zwierciadła wód podziemnych głównego i pierwszego poziomu wodonośnego. Wpływa na to: intensywna eksploatacja wód podziemnych, głównie w wyniku odwodnień wyrobisk górniczych powodująca nadmierne ściępanie zasobów dostępnych do zagospodarowania oraz ingresję zasolonych wód z poziomu karbońskiego, zrzuty ścieków i kwaśnych wód kopalnianych, ługowanie substancji zanieczyszczających z hałd i składowisk oraz wysokie stężenia azotanów.

Hałas

Zagrożenie hałasem w rejonie planu wynika w głównej mierze z emisji pochodzącej z ciągów komunikacji drogowej i w mniejszym stopniu kolejowej. Emisja hałasu z innych źródeł ma mniejsze znaczenie. Najbardziej zagrożone hałasem są tereny położone wzdłuż autostrady A4 oraz w pobliżu linii kolejowej. Znaczące oddziaływanie akustyczne występuje również wzdłuż ulic: Pukowca, Obroki, Witosa i Ossowskiego.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. 2014, poz. 112).

Dopuszczalne równoważne poziomy dźwięku A w decybelach (dB), dla emisji pochodzącej z dróg lub linii kolejowych, wynoszą:

- dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki i szpitali - 64 dB dla całej doby (wskaźnik L_{DWN}) i 59 dB dla pory nocnej (wskaźnik L_N),
- dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, terenów mieszkaniowo-usługowych - 68 dB dla całej doby (wskaźnik L_{DWN}) i 59 dB dla pory nocnej (wskaźnik L_N).

Według *Strategicznej Mapy Hałasu miasta Katowice (2022)* niewielkie obszary przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu znajdują się tylko w sąsiedztwie ul. Obroki. Oprócz oddziaływania hałasu drogowego występuje tu również hałas przemysłowy (Gonar-Bis Sp. z o.o. – produkcja sprzętu i narzędzi górniczych). Natomiast emisja hałasu od autostrady A4 nie powoduje przekroczeń wartości dopuszczalnych, ze względu na wysokie ekrany akustyczne chroniące zabudowę Osiedla Witosa.

Ochrona przed hałasem powinna zmierzać do niewprowadzania nowych terenów o funkcji chronionych przed hałasem (tereny: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy

mieszkańcowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, domy opieki i szpitale, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe) w sąsiedztwie uciążliwych ciągów komunikacyjnych.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego oddziałujące na środowisko mogą mieć charakter liniowy lub punktowy. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają źródła liniowe, na przykład linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wynoszącym 110 kV lub wyższym oraz źródła punktowe (stacje transformatorowe o napięciu znamionowym powyżej 110 kV, urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne).

Na obszarze planu występują istotne źródła promieniowania elektromagnetycznego – napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV oraz stacje bazowe telefonii komórkowej.

Zagrożenie wystąpieniem ruchów masowych

W rejonie planu, w obrębie naturalnie kształtowanych stoków, nie występują warunki do tworzenia się osuwisk strukturalnych (osuwania się mas ziemnych). Zjawiska takie mogą natomiast zachodzić w obrębie sztucznie utworzonych skarp.

Według danych Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO), w rejonie ROD „Gonar”, na północnej skarpie nasypu dawnej linii kolejowej, powstało niewielkich rozmiarów osuwisko (0,03 ha). Osuwisko to sklasyfikowano jako aktywne ciągle. Biorąc pod uwagę jego charakter oraz kontekst przestrzenny można uznać, że nie stanowi istotnego zagrożenia dla istniejących w jego otoczeniu obiektów. Ewentualne zagospodarowanie nasypu dawnej kolei może wiązać się z koniecznością ustabilizowania skarpy nasypu w tym miejscu.

III. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE PRAWNEJ NA MOCY USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 O OCHRONIE PRZYRODY

Obszar opracowania cechuje występowanie szeregu problemów ochrony środowiska, w tym istotnych z punktu widzenia projektu planu (możliwych do regulowania w dokumencie planistycznym). Do podstawowych problemów ochrony środowiska należą:

- presja na jakość powietrza (nowe źródła emisji),
- presja na wody (jakość i zasoby),
- zagrożenia geologiczne,
- przekształcenie gleb i gruntów.
- hałas komunikacyjny.

Poniżej opisano problemy ochrony środowiska, szczególnie istotne dla obszaru objętego planem oraz dla środowiska w jego otoczeniu.

Presja na jakość powietrza

Presja na jakość powietrza będzie się wiązać z powstaniem nowych źródeł emisji. Wpływ na jakość powietrza będzie uzależniony od rodzajów przedsięwzięć gospodarczych. Oprócz samej emisji zanieczyszczeń, jaka może powstawać w związku z procesami technologicznymi i ogrzewaniem pomieszczeń należy się również liczyć ze zwiększonym ruchem samochodowym i związaną z tym dodatkową emisją.

Problem niskiej jakości powietrza, a zwłaszcza ograniczenia niskiej emisji jest złożony i w mniejszym stopniu uzależniony od rozwiązań planistycznych. Do działań możliwych do podjęcia na gruncie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym można zaliczyć uwzględnianie w dokumentach planistycznych: zwiększenia obszarów zieleni (ochronnej), zapewniającej wymianę powietrza na obszarach gęstej zabudowy.

Presja na wody

Konieczna jest ochrona zasobów wodnych oraz zapewnienie korzystnych warunków ich odtwarzania, w szczególności ograniczanie zanieczyszczeń wód powierzchniowych oraz ochrona Użytkowego Zbiornika Wód Podziemnych – poprzez rozwój systemów oczyszczania ścieków oraz ograniczania niekorzystnego wpływu procesów technologicznych i gospodarki odpadami na wody. Istotne jest również podejmowanie działań na rzecz opóźniania spływu wód opadowych do cieków wodnych poprzez rozwój małej retencji.

Zagrożenia geologiczne

Część obszaru planu znajduje się w strefie historycznej płytkiej eksploatacji podziemnej. Na wszystkich obszarach prowadzonej w przeszłości płytkiej eksploatacji górniczej geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych powinny być rozpoznane z dokładnością stosowną dla skomplikowanych warunków gruntowych – zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. W niektórych przypadkach może zaistnieć potrzeba uzdatnienia terenu pod przyszłe inwestycje.

Przekształcenie gleb i gruntów

W obszarze planu znajduje się szereg gruntów silnie przekształconych antropogenicznie, w tym wielkopowierzchniowych nasypów oraz wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią. W niektórych przypadkach proces inwestycyjny będzie musiał być poprzedzony odpowiednim przygotowaniem podłoża budowlanego.

Hałas komunikacyjny i przemysłowy

Ponieważ zagrożenie hałasem występuje wzdłuż głównych dróg i linii kolejowej, a także od istniejącego zakładu produkcyjnego, potrzebne jest dostosowanie funkcji terenów położonych wzdłuż tych ciągów komunikacyjnych lub w zbliżeniu do terenów produkcyjnych, do wymogów określonych w rozporządzeniu dotyczącym dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Wymaga to w pierwszym rzędzie rezygnacji z funkcji terenów związanych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz terenami zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki i szpitali w sąsiedztwie uciążliwych dróg. Ograniczone powinno być też lokalizowanie w zasięgu ponadnormatywnej emisji hałasu pozostałych funkcji chronionych przed hałasem lub ich realizacja powinna być uzależniona od stosowania zabezpieczeń technicznych w budynkach. Jednocześnie należy podejmować działania ograniczające uciążliwość istniejących i potencjalnych źródeł hałasu.

IV. OCENA PROJEKTU PLANU W ASPEKcie UWZGLĘDNIENIA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

Za dokumenty rangi krajowej i międzynarodowej (w tym wspólnotowej) formułujące cele ochrony środowiska uznane za istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, uznano:

Dyrektywa Rady 92/43 EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa);

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej - Ramowa Dyrektywa Wodna;

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy;

Europejska Konwencja Krajobrazowa (Florencja, 2000 r.), ratyfikowana przez Polskę w 2004 .;

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (...);

Polityka ekologiczna państwa 2030 (Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 6 września 2019 r., M.P. 2019 poz. 794);

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (Ministerstwo Środowiska, październik 2013).

Wyboru dokumentów dokonano na podstawie zidentyfikowanych istotnych problemów ochrony środowiska występujących na obszarze opracowania, celów ochrony środowiska określonych w dokumentach oraz ustaleń projektu planu i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W poniższej tabeli wymieniono główne cele formułowane w analizowanych dokumentach oraz w sposób ogólny wskazano rozwiązania projektu istotne z punktu widzenia realizacji tych celów.

Tab.2 Zestawienie celów ochrony środowiska zawartych w dokumentach ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz ocena zgodności rozwiązań projektowanego dokumentu ze wskazanymi celami, mającymi znaczenie dla projektowanego dokumentu oraz sposób ich uwzględnienia w projekcie planu

Dyrektywa Rady 92/43 EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa)	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- zachowanie siedlisk naturalnych i gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty w stanie sprzyjającym ochronie lub dla odtworzenia takiego stanu, - zapewnienie różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,	- umożliwienie ochrony fragmentów siedliska 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>), poprzez przeznaczenie tych terenów jako teren lasu (L);
Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej - Ramowa Dyrektywa Wodna	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- promowania zrównoważonego korzystania z wód, - poprawa jakości wód i stanu ekosystemów zdegradowanych działalnością człowieka,	- zakaz zanieczyszczania ziemi i wód, w szczególności wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do ziemi i wód oraz takiego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu, które poprzez infiltrację

- zmniejszenia zanieczyszczenia wód podziemnych,	wód opadowych spowoduje przenikanie zanieczyszczeń do ziemi i wód; - stosowanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury i odprowadzanie wód na teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub zbiorników retencyjnych; - odprowadzenie ścieków głównie w oparciu o sieci kanalizacji służącej do zbiorowego odprowadzania ścieków;
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- utrzymanie jakości powietrza i jej poprawa,	- preferowanie stosowania ekologicznych źródeł energii cieplnej; - kształtowanie korzystnych warunków przewietrzania poprzez wyznaczenie terenów zieleni oraz znaczący udział powierzchni biologicznie czynnej;
Europejska Konwencja Krajobrazowa (Florencja, 2000 r.)	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- zintegrowanie krajobrazu z własną polityką w zakresie planowania regionalnego i urbanistycznego,	- określenie zasad kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu – dopasowanie rozwiązań urbanistycznych i architektonicznych do charakteru lokalnego krajobrazu;
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- ustanawia wspólne ramy dla promowania energii ze źródeł odnawialnych, - określa obowiązkowe krajowe cele ogólne w odniesieniu do całkowitego udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii,	- zaspokajanie potrzeb cieplnych zabudowy m.in. w oparciu o stosowanie systemów wykorzystujących odnawialne źródła energii; - dopuszczenie na wybranych terenach stosowanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł o mocy zainstalowanej do 1000 kW, z wyjątkiem instalacji wykorzystujących energię biogazu i siłę wiatru do wytwarzania energii;
Polityka ekologiczna państwa 2030	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców - poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego - zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska - łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych	- zapobieganie nadmiernemu uszczelnianiu gruntów oraz wdrażanie rozwiązań, które umożliwią zagospodarowanie wód opadowych; - zakaz lokalizowania zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; - kontrolowane postępowanie z odpadami, w szczególności ograniczające ponadprzeciętne gospodarowanie odpadami, w tym wskazanie konkretnego terenu przeznaczonego na potrzeby punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych lub przetwarzania odpadów komunalnych; - zakaz realizacji zamierzeń inwestycyjnych oraz prowadzenia działalności stwarzających uciążliwość dla sąsiednich nieruchomości w zakresie emisji

	zanieczyszczeń powietrza, hałasu i wibracji oraz pola elektromagnetycznego przekraczających wartości dopuszczalne;
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	
Cele/zadania istotne dla projektu planu	Rozwiązania projektu planu znaczące dla realizacji celów
- gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodziami, suszą i deficytem wody, - wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa, - wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych.	- określenie zasad odprowadzania wód deszczowych, w tym wprowadzenie wymogów dotyczących retencjonowania wód; - ustalenia dotyczące parametrów zabudowy; przeciwdziałanie dogęszczaniu zabudowy w obrębie ukształtowanych zespołów zabudowy mieszkaniowej; - wykonanie projektu dokumentu w technice GIS.

V. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Na obszarze planu ani w jego sąsiedztwie nie występują obszary sieci Natura 2000. Najbliżej położony obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” (PLH240003) znajduje się w odległości ok. 15 km od obszaru planu. Ze względu na przedmiot ochrony wymienionego obszaru Natura 2000 i znacząco jego odległość od granic planu, należy uznać, że nie wystąpi oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

VI. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W WYNIKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Obecnie w obrębie obszaru opracowania obowiązują 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przy czym obejmują one tylko 2,3% powierzchni projektu planu. Są to:

- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Katowice w rejonie ulicy Obroki (Uchwała nr XII/136/1999 Rady Miejskiej Katowic z dnia 28 czerwca 1999 r.),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego po południowej stronie autostrady A4 w rejonie osiedla im. Wincentego Witosa w Katowicach (Uchwała nr LXIII/1484/2006 Rady Miejskiej Katowic z dnia 31 lipca 2006 r.),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie osiedla im. Wincentego Witosa przy ulicy Kwiatkowskiego w Katowicach (Uchwała nr VI/61/2007 Rady Miejskiej Katowic z dnia 12 kwietnia 2007 r.).

Brak przyjęcia projektowanego dokumentu (planu miejscowego) i realizacji jego ustaleń sprawi, że rozwój przestrzenny tej części miasta odbywał się będzie zasadniczo na dotychczasowych zasadach, tj. głównie w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy.

Należy zauważyć, że ustalenia planu porządkują zasady zabudowy terenów, zarówno w aspekcie przestrzennym, jak i architektonicznym. Brak przyjęcia dokumentu może prowadzić do niekontrolowanego rozwoju zabudowy. Głównym problemem może być rozwój zabudowy kosztem terenów zieleni znajdującej się w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

W stosunku do obecnego stanu zabudowy i zagospodarowania terenów plan dopuszcza możliwość zabudowy kubaturowej dodatkowo na obszarze ok. 22 ha. Z kolei obszar o powierzchni 4,5 ha przewidziany jest pod rozbudowę dróg. Daje to możliwość zwiększenia terenów zurbanizowanych o ok. 20%. Brak przyjęcia projektu dokumentu pozornie może skutkować korzystnymi zmianami w środowisku, polegającymi na utrzymaniu i rozwoju zieleni niskiej i wysokiej na terenach dotychczas niezainwestowanych i nieurządzonych. W dalszej perspektywie część tych terenów mogłaby przekształcić się w zbiorowiska leśne, co zapewne przyczyniłoby się do wzrostu bioróżnorodności i roli tych terenów w aspekcie bioklimatycznym. Jednak również bez planu miejscowego tereny te mogą zostać przekształcone, ponieważ rozwój zabudowy może odbywać się na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Wówczas skutki zmian w środowisku mogą być większe niż w przypadku kontroli przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenu na podstawie ustaleń planu miejscowego (w obszarze planu występują przykłady intensywnej zabudowy realizowanej na podstawie decyzji o warunkach zabudowy). Przyjęcie projektu dokumentu przyczyni się do zabudowy większości terenów dotychczas porośniętych zielenią, a tym samym spowoduje likwidacji części istniejących zadrzewień. Dotyczy to zwłaszcza nowych terenów usług lub produkcji (U-P) wyznaczonych w części zachodniej i północnej obszaru planu. Z drugiej strony przyjęcie projektu planu, poprzez brak rozwoju terenów pod zabudowę, zwiększy ochronę istniejącej zieleni nieurządzonej – dotyczy zwłaszcza terenów zieleni naturalnej (ZN) wyznaczonych na zachód od zabudowań osiedla przy ulicach Grabskiego i Kwiatkowskiego. Ochronie będą podlegać również tereny zieleni urządzonej, w tym niektóre skupiska zadrzewień, pełniące funkcję rekreacyjną i bioklimatyczną, a znajdujące się w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

Brak realizacji projektowanego dokumentu nie wpłynie znacząco na poziom presji na środowisko, a w szczególności w zakresie: ochrony wód, powietrza, ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi oraz ochrony wartościowych przyrodniczo obszarów.

VII. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

VII.1. WARUNKI ZDROWOTNE I BEZPIECZEŃSTWO LUDNOŚCI

Oddziaływanie na ludzi będzie się wiązało z kształtowaniem ogólnych warunków zdrowotnych i bioklimatycznych, na które pośredni wpływ wywiera w szczególności stan sanitarny powietrza, wód, gleb (zależności wynikające m.in. z wymienionych elementów środowiska omówiono w kolejnych punktach oceny). Bezpośrednie oddziaływanie na ludzi wynika z emisji zanieczyszczeń w postaci hałasu czy promieniowania elektromagnetycznego oraz wiąże się z bezpieczeństwem powszechnym w zakresie eliminacji zagrożeń np. wodnych (powodzie, podtopienia) i geologicznych (osuwanie się mas ziemnych, skutki eksploatacji złóż kopalin), a także z wpływem na ogólną jakość życia (warunki zamieszkania i użytkowania).

Hałas

Największe potencjalne zagrożenie dla tego obszaru jest związane z imisją hałasu komunikacyjnego. W granicach planu występują tereny wymagające ochrony akustycznej. Zdecydowana większość z nich to ukształtowane tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Projekt wyznacza też zupełnie nowe tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, które są położone z dala od znaczących istniejących emitorów hałasu, przy projektowanych drogach klasy lokalnej lub dojazdowej (nie powinny być w przyszłości znaczącymi emitorami hałasu). Zagrożenie ponadnormatywnym hałasem występuje w stosunku do niektórych wyznaczonych w planie terenów zieleni urządzonej (3ZP – 5ZP). Są to jednak tereny już ukształtowane.

Jednocześnie na dużych obszarach, w zachodniej części opracowania, zaplanowano funkcję „U-P” (tereny usług lub produkcji), która może się przyczynić do powstania nowych źródeł hałasu. W sąsiedztwie nowych terenów „U-P” znajdują się tereny ogrodów działkowych „ZD”, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych. Potencjalne oddziaływanie akustyczne od strony terenów „U-P” powinny nieco łagodzić wprowadzone w niektórych miejscach „strefy buforowe z zielenią izolacyjną wymagającą ukształtowania”. W projekcie planu przyjęto również rozwiązania, które służą eliminacji konfliktów związanych z uciążliwą emisją hałasu wewnątrz terenów „U-P” i „U-P-IO”. Na terenach „U-P” plan ustala zakaz użytkowania tego samego budynku jednocześnie na potrzeby produkcji oraz na potrzeby usług związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, pomocy społecznej, turystyki, sportu i rekreacji, kultury i rozrywki, kultu religijnego. Natomiast na terenie „U-P-IO” wykluczono w ogóle usługi związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz usługi turystyki, zdrowia i pomocy społecznej, sportu i rekreacji, kultury i rozrywki, kultu religijnego. Jednocześnie określono w planie ustalenia nakładające obowiązek stosowania przez inwestora rozwiązań technicznych zapewniających właściwe warunki akustyczne w budynkach z funkcjami chronionymi przed hałasem lokalizowanych w pierwszej linii zabudowy od strony autostrady A4 oraz od obszaru kolejowego.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków negatywnych – niewielkie;

Odwracalność procesów – odwracalne;

Zasięg przestrzenny – miejscowy.

Zagrożenia wodne

Ze względu na położenie tego obszaru poza dolinami rzecznyymi oraz brakiem istotnego zagrożenia ze strony płytko zalegających wód gruntowych nie występują tu naturalne zagrożenia wodne. Problemy z podtopieniami mogą się pojawiać jedynie w miejscach, gdzie system odprowadzania wód opadowych będzie niewydolny – w warunkach wystąpienia opadu o dużej intensywności.

Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych

Według danych Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO), w rejonie ROD „Gonar”, na północnej skarpie nasypu dawnej linii kolejowej, powstało niewielkich rozmiarów osuwisko (0,03 ha). Osuwisko to sklasyfikowano jako aktywne ciągle. Biorąc pod uwagę jego charakter oraz kontekst przestrzenny można uznać, że nie stanowi istotnego zagrożenia dla istniejących w jego otoczeniu obiektów. Ewentualne zagospodarowanie nasypu dawnej kolei może wiązać się z koniecznością ustabilizowania skarpy nasypu w tym miejscu.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłami emisji fal elektromagnetycznych na tym terenie są przede wszystkim linie wysokiego napięcia (110 kV) i stacje elektroenergetyczne oraz stacje bazowe telefonii komórkowej.

Linie wysokiego napięcia w niektórych miejscach przechodzą przez tereny zabudowy mieszkaniowej. Z wyjątkiem terenu 12MW dotyczy to zabudowy ukształtowanej. W przypadku terenu 12MW wyznaczono nieprzekraczalne linie zabudowy uniemożliwiające lokalizację budynków w strefie technicznej linii wysokiego napięcia. Ponadto, wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich napięć 110 kV, nakazuje się uwzględnić normy określające odległość budynku od skrajnego przewodu linii oraz materiały, z jakich budynek może być wykonany.

Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej jest dopuszczalna niezależnie od ustaleń dokumentów planistycznych – na podstawie ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1222). Plan nie może ustanawiać zakazów, a przyjmowane w nim rozwiązania nie mogą uniemożliwiać lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, w rozumieniu przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami, jeżeli taka inwestycja jest zgodna z przepisami odrębnymi.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków negatywnych – niewielkie;

Odwracalność procesów – trudno odwracalne;

Zasięg przestrzenny – miejscowy.

Ryzyko narażenia ludzi na skutki poważnych awarii

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są związane z możliwością wystąpienia awarii bądź wypadków z udziałem substancji niebezpiecznych. W rejonie planu nie ma obecnie zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Projekt planu wyklucza również możliwość lokalizowania takich zakładów.

VII.2. ZWIERZĘTA I ROŚLINY ORAZ RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

W granicach planu nie występują formy ochrony przyrody. Zasadniczo nie występują również inne obszary o podwyższonych walorach przyrodniczych, w tym zawierające stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. Wyjątek stanowią fragmenty lasów z siedliskiem 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*). Nie planuje się jednak żadnych funkcji terenów, które miałyby niekorzystny wpływ na istniejące lasy. Planuje się na wszystkich gruntach leśnych zachować dotychczasową funkcję.

Planowany rozwój zabudowy będzie się odbywał w miejscach charakteryzujących się przeciętnymi walorami fitocenotycznymi. Są to najczęściej nieużytkowane grunty przemysłowe, rzadziej porolne, w różnym stanie sukcesji. Tereny te porastają głównie lekkonasienne gatunki drzew – brzoza oraz osika, a ponadto inne drzewa liściaste i krzewy, w tym ekspansywne rdestowce. Miejscami występują zbiorowiska składające się głównie z roślinności zielnej, które często zdominowane są przez rośliny ekspansywne (nawłóć, trzcinnik piaskowy).

Bezpośredni wpływ na rośliny będzie się przejawiać głównie poprzez zmniejszanie udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz niszczenie roślin – pospolitych gatunków. Proces ten może dotyczyć terenów o łącznej powierzchni blisko 20 ha. Część potencjalnie przekształcanych (niszczonych) zbiorowisk roślinnych pełni obecnie funkcję osłaniającą tereny rekreacyjne i mieszkaniowe od terenów przemysłowo-usługowych. Pozytywnym skutkiem ustaleń planu będzie ochrona terenów zieleni znajdujących się w sąsiedztwie zabudowy – częściowo poprzez określenie odpowiednich funkcji terenów związanych z zielenią (ZP, KOR-ZP, KP-ZP, KOP-ZP, U-ZP, UG-ZP i US-ZP), a częściowo poprzez oznaczenie na rysunku planu stref zieleni wymagającej ochrony i ukształtowania na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz stref buforowych z zielenią izolacyjną wymagającą ukształtowania na terenach usług lub produkcji.

Wpływ na zwierzęta będzie związany z ograniczaniem przestrzeni życiowej dla gatunków zwierząt występujących na tym obszarze, zwłaszcza ptaków i drobnych ssaków. Zwierzęta dziko żyjące na tych terenach należą do pospolitych gatunków, w tym synantropijnych. Zakładając stopniowe zagospodarowywanie terenów w obrębie planu, można założyć, że możliwa będzie migracja większości zwierząt na inne tereny o zbliżonych cechach ekologicznych.

Nie wystąpi negatywny wpływ ustaleń planu na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Zgodnie z koncepcją korytarzy ekologicznych do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (2007) przez obszar planu nie przebiegają korytarze ekologiczne rangi regionalnej lub wyższej. Przez obszar planu nie przebiegają również korytarze lokalne.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu:

Rodzaj skutków – negatywne i pozytywne;

Waga skutków negatywnych – umiarkowane;

Odwracalność procesów – nieodwracalne;

Zasięg przestrzenny – lokalny.

VII.3. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE

Oddziaływanie na wody należy rozpatrywać w dwóch aspektach: w kontekście ich stanu sanitarnego oraz w kontekście ich zasobów, w tym warunków odpływu i retencji. O wpływie na stan sanitarny wód decydować będzie ilość i sposób odprowadzania i stopień oczyszczenia potencjalnie

powstających na tych terenach ścieków oraz naturalna odporność środowiska na zanieczyszczenia. W przypadku wód powierzchniowych płynących regeneracja może następować szybko, po ustaniu dopływu zanieczyszczeń. W przypadku wód podziemnych proces regeneracji będzie znacznie dłuższy.

W przypadku przedmiotowego obszaru najbardziej istotna jest ochrona wód Użytkowego Poziomu Wód Podziemnych Q1 Regionu Górnej Odry (piętra czwartorzędowego). Ze względu na budowę geologiczną w rejonie planu, zagrożenie przenikaniem zanieczyszczeń do wód podziemnych jest stosunkowo duże. W granicach planu ujawniono istniejące ujęcia wód podziemnych, a dla jednego również strefę ochronny bezpośredniej ujęcia wód podziemnych (ujęcie o numerze w banku HYDRO: 9420078-GONAR SP. Z O.O.) – obowiązują ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych z zakresu ochrony wód podziemnych.

Projekt planu utrzymuje i wprowadza funkcje terenu, które mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla wód podziemnych. Trudno jednak wskazać konkretne źródła zagrożeń, gdyż będzie to zależać od rodzaju działalności gospodarczych i procesów technologicznych z nimi powiązanych. Na terenach usług i produkcji plan wprowadza wiele ograniczeń dla rodzajów działalności gospodarczych i sposobów zagospodarowania terenu, które mogą wpłynąć na ograniczenie potencjalnego zagrożenia dla wód. Nowe tereny zabudowy mieszkaniowej będą objęte zbiorczym systemem odprowadzania ścieków, co powinno zminimalizować potencjalne zagrożenie.

W granicach planu obowiązuje zakaz zanieczyszczania ziemi i wód, w szczególności wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do ziemi i wód oraz takiego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu, które poprzez infiltrację wód opadowych spowoduje przenikanie zanieczyszczeń do ziemi i wód. Wprowadzono również ograniczenia dotyczące prowadzenia działalności związanej z gospodarowaniem odpadami.

Realizacja projektu planu zapewne przyczyni się do zmiany warunków odpływu w zlewni. Naturalna retencja gruntowa zostanie stopniowo ograniczona na skutek wzrostu powierzchni nieprzepuszczalnych (ulic, chodników, parkingów, dachów budynków) – głównie w zachodniej części planu. Jednocześnie, w związku z tym, przyspieszeniu ulec może spływ wód opadowych. Wody opadowe, zamiast naturalnie infiltrować do gruntu, będą zbierane w systemy kanalizacji deszczowej. Ze względu na przyjęte w planie kierunki zabudowy i zagospodarowania terenu skala tego zjawiska może być znacząca. Zasadne będzie przeciwdziałanie temu zjawisku poprzez rozwój retencji.

Wody opadowe odprowadzane z powierzchni zabudowanych terenów przeznaczonych pod zabudowę powinny być w pierwszej kolejności zagospodarowywane poprzez ich retencjonowanie w obrębie działki i użytkowe wykorzystanie (np. do nawadniania zieleni). Takie rozwiązania ustala projekt planu – *stosowanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury i odprowadzanie na teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub zbiorników retencyjnych, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach odrębnych z zakresu warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – nadmiar wód opadowych może być odprowadzany do sieci kanalizacji deszczowej, rozbudowywanej stosownie do potrzeb*. Plan określa, że przez elementy błękitno-zielonej infrastruktury należy rozumieć *naturalne i częściowo naturalne rozwiązania, które mają na celu: poprawę retencji, zwiększenie bioróżnorodności, poprawę estetyki krajobrazu, regulowanie klimatu, w szczególności stawy, niecki, zagłębienia terenu, ogrody deszczowe, nawierzchnie przepuszczalne, zbiorniki podziemne, naziemne, tereny zielone, mokradła, zielone dachy i ogrody wertykalne*.

Ocenia się, że stosowanie wyżej wymienionych zasad, wpłynie korzystnie na możliwość racjonalnego gospodarowania wodami opadowymi i opóźnianie odpływu wód ze zlewni.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu:

Rodzaj skutków – negatywne:

Waga skutków negatywnych – niewielkie;

Odwracalność procesów – częściowo odwracalne;

Zasięg przestrzenny – lokalny.

VII.4. KLIMAT I POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Wpływ projektowanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym na warunki klimatyczne może się przejawiać poprzez emisję gazów cieplarnianych (oddziaływanie na klimat w skali globalnej) oraz poprzez zmiany mikroklimatyczne. Emisja gazów cieplarnianych wynika w głównej mierze ze spalania paliw (węgla, oleju lub gazu) w celach grzewczych. Przy spodziewanej skali nowej zabudowy dopuszczonej planem zmiany mikroklimatyczne w tym rejonie będą słabo odczuwalne.

Realizacja ustaleń projektu planu spowoduje powstanie dodatkowego zapotrzebowania na ciepło oraz zwiększenie ruchu samochodowego, skutkując dodatkową emisją pyłowo-gazową do atmosfery. Zapotrzebowanie na ciepło będzie się wiązać głównie z ogrzewaniem obiektów przemysłowych i usługowych (hal produkcyjnych i magazynowych, biur) oraz budynków mieszkalnych. Osobną sprawą jest emisja zanieczyszczeń do atmosfery w wyniku procesów technologicznych. W tym przypadku jest to trudne do określenia bez szczegółowej wiedzy na temat potencjalnych inwestycji.

W planie wprowadza się zakaz prowadzenia działalności w sposób stwarzający uciążliwości dla sąsiednich nieruchomości w zakresie emisji zanieczyszczeń przekraczających wartości dopuszczalne.

Szacuje się, że dodatkowa emisja wynikająca z powstania nowych źródeł zostanie w pewnym stopniu zrównoważona poprzez działania ukierunkowane na ograniczanie emisji, zwłaszcza niskiej, na terenie planu i w jego otoczeniu. Istotne będzie wdrożenie i egzekwowanie przepisów odrębnych, w szczególności w zakresie uchwały nr V/36/1/2017 sejmiku województwa śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, ale także dotyczących utrzymania porządku i czystości w gminie oraz gospodarki odpadami. Działania w tym zakresie pozostają poza regulacjami przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Ze względu na charakter potencjalnych inwestycji należy założyć, że do celów grzewczych głównie będzie wykorzystywane ciepło systemowe, a ponadto energia elektryczna lub gaz ziemny. Ponadto systemy grzewcze mogą korzystać z energii odnawialnej, zwłaszcza słonecznej oraz geotermalnej i aerotermalnej lub energii otoczenia.

W wyniku realizacji ustaleń planu mogą nastąpić nieznaczne zmiany topoklimatyczne. Nastąpi zaostrzenie cech klimatu, zwłaszcza w zakresie dobowych wahań temperatury powietrza i wilgotności.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu miejscowego:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków negatywnych – nieznaczne;

Odwracalność procesów – odwracalne;

Zasięg przestrzenny – lokalny.

VII.5. POWIERZCHNIA ZIEMI I ZASOBY NATURALNE

Ochrona powierzchni ziemi polega na: zapewnieniu jak najlepszej jej jakości, w szczególności przez: racjonalne gospodarowanie, zachowanie wartości przyrodniczych, zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania, ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania, utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów, doprowadzenie jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, jeżeli nie są one dotrzymane, zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem zabytków archeologicznych oraz zapobieganiu ruchom masowym ziemi i ich skutkom (art. 101 ustawy - Prawo ochrony środowiska).

Prognozowany wpływ na powierzchnię ziemi wiąże się głównie ze zmianami w ukształtowaniu (rzeźbie) terenu i przekształceniami pokrywy glebowej związanymi z procesem zabudowy terenu. Przekształcenia gleb będą tylko w niewielkim stopniu dotyczyć gruntów użytkowanych rolniczo – fragment gruntów rolnych w części zachodniej obszaru objęty terenem elektrowni słonecznej „PEF”, zgodnie z wydanymi decyzjami o warunkach zabudowy (dwie odrębne instalacje odnawialnego źródła energii tj. farmy fotowoltaicznej o mocy do 500 kW).

Realizacja nowych inwestycji budowlanych może powodować takie przekształcenia powierzchni ziemi, które wpłyną na zmianę stosunków wodnych, mieszanie wierzchnich warstw gruntu, niszczenie lub zaburzenie profili glebowych oraz pogorszenie ich właściwości. Bezpośredni wpływ na powierzchnię ziemi polegać będzie na usunięciu wierzchniej warstwy i wyłączeniu biologicznej czynności gleby (przekształcenie gruntów rolnych w terenach budowlanych). Wpływ realizowanych na podstawie ocenianego dokumentu inwestycji na powierzchnię ziemi będzie uzależniony od rodzaju inwestycji. Większy wpływ wywoływać będą inwestycje polegające na realizacji zabudowy usługowej lub produkcyjnej na terenach U-P – konieczne mogą być duże zmiany ukształtowania terenu. Dopuszczony na tych terenach udział powierzchni zabudowy na poziomie 60-70% oraz wymagany tylko 15% udział powierzchni biologicznie czynnej może sprawić, że na znacznym obszarze dojdzie do zmian powierzchni ziemi, w tym likwidacji lub zaburzenia profili glebowych. Należy jednak zaznaczyć, że znaczna część gruntów, gdzie planuje się nową zabudowę o charakterze usługowym lub produkcyjnym, w przeszłości została już znacznie przekształcona mechanicznie lub chemicznie.

Usunięcie profilu glebowego i zmiany ukształtowania powierzchni ziemi w miejscach posadawiania budynków oraz wprowadzania powierzchni utwardzonych zasadniczo można uznać za nieodwracalne. Zaburzenia profilu gleby w związku z prowadzoną budową, w miejscach gdzie pozostanie powierzchnia biologicznie czynna – na której przywrócona zostanie szata roślinna, będą miały charakter długotrwały, lecz odwracalny.

Na mocy obowiązujących przepisów w planie miejscowym uwzględnia się uwarunkowania wynikające z zapewnienia warunków racjonalnej gospodarki zasobami środowiska naturalnego. W granicach planu znajdują się udokumentowane złoża węgla kamiennego: „Kleofas” i „Śląsk”. Złóża nie są obecnie eksploatowane. Ich zasięg jest ujawniony na rysunku planu. Zakłada się, że przyszłe potrzeby eksploatacji tych złóż będą prowadzone przy założeniu ograniczania zmian ukształtowania terenu i stosunków wodnych, będących skutkiem ewentualnej eksploatacji złóż, uwzględniając przepisy odrębne oraz stosując rozwiązania gwarantujące: grawitacyjny odpływ wód i użyteczność techniczno-funkcjonalną obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej;

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków negatywnych – niewielkie;

Odwracalność procesów – częściowo odwracalne;

Zasięg przestrzenny – miejscowy.

VII.6. KRAJOBRAZ I ZABYTKI

Ocena krajobrazu rozumianego w kategoriach estetycznych (jako zbiór bodźców, oddziałujących na różne zmysły użytkownika) ma charakter subiektywny. Przyjmuje się jednak powszechnie, że o atrakcyjności krajobrazu decyduje występowanie takich komponentów, jak urozmaicona rzeźba oraz użytkowanie terenów – w szczególności występowanie mozaiki lasów i wód oraz możliwość percepcji krajobrazu (zakres widoków, punkty kluczowe, ciągi widokowe, pozwalające na obserwację rozległych przestrzeni lub specyficznych elementów liniowych).

Audyt krajobrazowy województwa śląskiego zaliczył część obszaru planu do typu krajobrazu „wielkomiejskiego” (10) oraz podtypów: 10c (obszary zabudowy mieszkaniowej) i 10d (wielkie centra handlowe, logistyczne i składowo-magazynowe). Pozostała część obszaru planu została zaliczona do krajobrazu typu „leśnego” (3), podtypu „z przewagą siedlisk lasowych” (3b). W granicach planu nie występują krajobrazy priorytetowe. Nie wskazuje się też na tych terenach żadnych elementów związanych z krajobrazem wymagających ochrony czy kształtowania.

Według opracowania ekofizjograficznego do projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa "Plan 2020+" obszar planu został zaliczony do kategorii krajobrazu przeciętnego (krajobraz zniekształcony) lub zdegradowanego (zdewastowanego) – obejmującego tereny przemysłowe i poprzemysłowe, górnicze i pogórnice. Ogólnie tereny w obrębie planu charakteryzują się zatem przeciętnymi lub niskimi walorami krajobrazowymi.

Zmiany w przeznaczeniach terenów mogą istotnie wpłynąć na krajobraz. Pojawienie się nowych obiektów usługowych lub przemysłowych w miejscach obecnie zadrzewionych może prowadzić do obniżenia walorów krajobrazowych. Jednak ze względu na obecne - relatywnie niskie walory krajobrazowe, potencjalne negatywne skutki dla krajobrazu wynikające z realizacji planu należy uznać za niewielkie.

Na terenie planu znajdują się budynek zabytkowy (przy ul. Obroki 77), trzy elewacje zabytkowe (na budynku przy ul. Kossutha 6) oraz obiekt zabytkowy (krzyż przydrożny przy skrzyżowaniu ulic Witosa i Ossowskiego). Projekt planu wprowadza szereg ustaleń służących zachowaniu we właściwym stanie wymienionych zabytków.

Syntetyczna ocena zmian wynikających z ustaleń planu:

Rodzaj skutków – negatywne;

Waga skutków negatywnych – niewielkie;

Odwracalność procesów – nieodwracalne;

Zasięg przestrzenny – lokalny.

VII.7. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Skutki realizacji ustaleń projektu planu na środowisko będą mieć oddziaływanie lokalne. W tym kontekście należy uznać, że nie występuje znaczące transgraniczne oddziaływanie na środowisko w rozumieniu art. 104 Ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Konieczność rozpatrywania rozwiązań alternatywnych w stosunku do rozwiązań zawartych w projekcie ocenianego dokumentu (a także rozwiązań kompensujących), zachodzi w przypadku stwierdzenia możliwości wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań (w rozumieniu art. 3 pkt 17 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku [...]) na obszar Natura 2000. Biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg projektu planu, w prognozie wykluczono możliwość wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na integralność tych obszarów. Wobec tego nie wystąpiła konieczność rozpatrywania rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie w rozumieniu art. 54 ust. 2 pkt 3 lit. b ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku (...).

Projekt planu zawiera ustalenia mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko związanych z rozwojem zabudowy i gospodarczym wykorzystaniem środowiska. W szczególności:

w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu:

- ochronę lasu poprzez wyznaczenie terenu oznaczonego symbolem L (teren lasu);
- ochronę lub ukształtowanie istotnego udziału zieleni urządzonej wysokiej na większości terenów zieleni urządzonej (ZP);
- ochronę zadrzewień na terenach zieleni naturalnej (ZN);
- wyznaczenie stref zieleni wymagającej ochrony i ukształtowania na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej;

w zakresie bezpieczeństwa ludności:

- zakaz lokalizowania zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych;
- zakaz usług i produkcji zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (dotyczy terenów U-P i U-P-IO);
- zakaz na terenach U-P użytkowania tego samego budynku jednocześnie na potrzeby produkcji oraz na potrzeby usług związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, pomocy społecznej, turystyki, sportu i rekreacji, kultury i rozrywki, kultu religijnego;
- zakaz na terenach U-P-IO usług turystyki, zdrowia i pomocy społecznej, sportu i rekreacji, kultury i rozrywki, kultu religijnego oraz usług związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;

w zakresie ochrony wód:

- zakaz zanieczyszczania ziemi i wód, w szczególności wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do ziemi i wód oraz takiego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu, które poprzez infiltrację wód opadowych spowoduje przenikanie zanieczyszczeń do ziemi i wód;
- ustalono stosowanie w ramach odprowadzania wód opadowych i roztopowych elementów błękitno-zielonej infrastruktury i odprowadzanie na teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub

zbiorników retencyjnych, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach odrębnych z zakresu warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie – nadmiar wód opadowych może być odprowadzany do sieci kanalizacji deszczowej, rozbudowywanej stosownie do potrzeb;

w zakresie ochrony powietrza:

- zakaz realizacji zamierzeń inwestycyjnych oraz prowadzenia działalności stwarzających uciążliwości dla sąsiednich nieruchomości w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza przekraczających wartości dopuszczalne;

w zakresie ochrony przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem elektromagnetycznym:

- zakaz realizacji zamierzeń inwestycyjnych oraz prowadzenia działalności stwarzających uciążliwości dla sąsiednich nieruchomości w zakresie emisji hałasu i wibracji oraz pola elektromagnetycznego przekraczających wartości dopuszczalne;
- ustalono standardy akustyczne w rozumieniu przepisów określających dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku: dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej szeregowej lub grupowej oznaczonych literami MNS, jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej; dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oznaczone literami MW, jak dla terenów jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej; dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług oznaczone symbolem MW-U, jak dla terenów zabudowy mieszkaniowo-usługowej; dla terenów zieleni urządzonej oznaczonych literami ZP, terenów ogrodów działkowych oznaczonych literami ZD, terenów usług sportu i rekreacji lub zieleni urządzonej oznaczonych literami US-ZP, terenów usług sportu i rekreacji lub ogrodów działkowych oznaczonych literami US-ZD, jak dla terenów rekreacyjno-wypoczynkowych;
- określono nakaz stosowania przez inwestora rozwiązań technicznych zapewniających właściwe warunki akustyczne w budynkach z funkcjami chronionymi przed hałasem lokalizowanych w pierwszej linii zabudowy od strony autostrady A4 oraz od obszaru kolejowego;
- wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznej wysokich napięć 110 kV nakazano uwzględnienie norm określających odległość budynku od skrajnego przewodu linii oraz materiały, z jakich budynek może być wykonany;

w zakresie gospodarki odpadami:

- zakaz usług polegających na prowadzeniu działalności w zakresie zbierania i przetwarzania odpadów (wyjątki dotyczą: terenu U-P-IO – dopuszcza się punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz przetwarzanie odpadów komunalnych; terenu 7U-P – dopuszcza się prowadzenie istniejących działalności w zakresie zbierania odpadów, z zakazem rozbudowy oraz zwiększania masy magazynowanych odpadów oraz rozbudowę obiektów budowlanych związanych ze zbieraniem odpadów wyłącznie w celu zmniejszenia zagrożenia i uciążliwości dla środowiska, poprawy bezpieczeństwa ludzi i mienia, wprowadzenia nowocześniejszych technologii niepowodujących zwiększenia zagrożenia dla środowiska);
- dopuszczenie przetwarzanie poza instalacjami i urządzeniami odpadów gleby i ziemi niezawierających substancji niebezpiecznych w celu ich wykorzystania do utwardzania powierzchni terenu lub budowy obiektów budowlanych, zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi odzysku odpadów poza instalacjami i urządzeniami.
- ustalono zachowanie zasad i wymogów określonych przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska, utrzymania czystości i porządku w gminach oraz z zakresu odpadów;

w zakresie zapobiegania zagrożeniom geologicznym:

- dla każdej inwestycji budowlanej należy uwzględnić aktualne uwarunkowania geologiczno-górnice, ze względu na prowadzoną w przeszłości podziemną eksploatację górnictw oraz zidentyfikowane wpływy dawnej historycznej działalności górnictwa (zlikwidowane wyrobiska górnictwa – szyby i szybiki; deformacje nieciągłe – zapadliska; obszary dawnej płytkiej eksploatacji górnictwa zagrożone wystąpieniem deformacji nieciągłych powierzchni; nieaktywne uskoki, w tym uskok „Środkowy” wraz ze strefą wzdłuż tego uskoku);
- wskazano obszar osuwania się mas ziemnych – osuwiska aktywnego, w obrębie którego oraz w promieniu 10 m od zasięgu tego obszaru, dla każdej inwestycji budowlanej obowiązuje konieczność przeprowadzenia oceny warunków geologicznych.

Ponadto w celu zapewnienia zrównoważonego zagospodarowania terenów, ustalenia planu obejmują wskaźniki maksymalnej powierzchni zabudowy i minimalnej powierzchni biologicznie czynnej w obrębie działki budowlanej. Wielkości wskaźników dostosowano do charakteru kształtującej się struktury przestrzennej. Ma to zapobiegać nadmiernemu zainwestowaniu terenu, skutkującemu znacznemu pogorszeniu możliwości retencyjnych obszaru i jego cech mikroklimatycznych, a także ograniczaniu barier w migracji zwierząt.

IX. PROPONOWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W związku z tym, że realizacja ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego następuje poprzez zgłoszenie inwestycji właściwemu organowi lub na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę, skutki realizacji projektu wyrażać się będą we wpływie na środowisko konkretnych inwestycji. W trakcie analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, o której mowa w art. 32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (ocena aktualności planu nie rzadziej niż raz na cztery lata, co najmniej raz w trakcie kadencji rady gminy) można ocenić skuteczność realizacji dokumentu w zakresie:

- wykorzystania przestrzeni, głównie zasięgu terenów o różnym przeznaczeniu lub o różnych zasadach zagospodarowania;
- parametrów i wskaźników urbanistycznych (dopuszczalna intensywność i powierzchnia zabudowy, minimalny udział terenu biologicznie czynnego, wysokość zabudowy);
- zasad ochrony środowiska (nakazy, zakazy, dopuszczenia i ograniczenia w zagospodarowaniu terenów wynikające z potrzeb ochrony środowiska, o których mowa w szczególności w art. 72 i art. 73 upoś);
- szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, w tym dotyczących zakazu zabudowy.

Zastosowanie będzie mieć też przepis art. 35a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którym prezydent miasta może, w drodze decyzji, zakazać właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu nieruchomości zagospodarowania terenu w sposób sprzeczny z obowiązującym planem miejscowym.

Metody analizy zachodzących zmian korzystania ze środowiska powinny opierać się na wynikach państwowego monitoringu środowiska oraz informacji o korzystaniu ze środowiska i danych, wymaganych przepisami dotyczącymi ochrony środowiska, w szczególności z pomiarów od przedsiębiorców prowadzących instalacje oraz zarządzających terenami. Należy zbierać sygnały i zasięgać opinii od społeczności lokalnej na temat ewentualnych uciążliwości oraz nieprawidłowego wykorzystywania i użytkowania terenów. Analizę wykorzystania przestrzeni zgodnie z zapisami planu należy dokonać metodami GIS, wykorzystując aktualne mapy zasadnicze i zdjęcia lotnicze, w razie konieczności uzupełniane pomiarami terenowymi.

W razie stwierdzenia okoliczności wskazujących na możliwość negatywnego oddziaływania na środowisko organ ochrony środowiska powinien zobowiązać podmiot korzystający ze środowiska do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego, zgodnie z przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska. W przypadku wystąpienia szkód w środowisku lub niedopełnienia przez podmiot korzystający ze środowiska przepisów o ochronie środowiska należy zastosować adekwatne środki, przewidziane w przywołanej ustawie, z uwzględnieniem przepisów ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. W razie stwierdzenia istotnych naruszeń postanowień planu miejscowego należy wniesć do właściwego organu nadzoru budowlanego o wydanie decyzji nakazującej dostosowanie zabudowy i zagospodarowania działki budowlanej do wymogów planu miejscowego.

X. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic Obroki i Wincentego Witosa w Katowicach, sporządzonego zgodnie z Uchwałą Nr XL/864/21 Rady Miasta Katowice z dnia 28 października 2021 r.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem planistycznym stanowiącym prawo miejscowe. Stanowi on podstawę wydawania pozwoleń na budowę. Również prowadzone inwestycje budowlane wymagające zgłoszenia oraz zmiany sposobu użytkowania terenu na działce powinny być zgodne z ustaleniami planu.

Prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu sporządzono zgodnie z przepisami art. 51 i 52 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zgodnie z art. 53 tej ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Katowicach.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu zawiera następujące zasadnicze elementy: (1) charakterystykę i ocenę stanu środowiska (w podziale na podstawowe elementy środowiska), określenie głównych problemów ochrony środowiska, w tym istotnych z punktu widzenia projektu planu oraz prognozowanych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji projektu planu; (2) część prognostyczną, zawierającą ocenę skutków realizacji projektowanych ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie ludzi, z uwzględnieniem wpływów skumulowanych (wzajemnych oddziaływań poszczególnych elementów środowiska), a także: ocenę projektowanego dokumentu pod względem stopnia uwzględnienia zasad określonych w dokumentach rangi międzynarodowej i krajowej, proponowane działania ograniczające potencjalny negatywny wpływ skutków realizacji projektu planu na środowisko oraz sposoby monitorowania realizacji projektu planu.

W pierwszej części opracowania oceniono cechy i aktualny stan środowiska na terenach objętych projektem oraz w otoczeniu tych terenów. Z oceny tej wynikają główne uwarunkowania, jakie wpływają na rozwiązania planistyczne, w tym ograniczenia zagospodarowania przestrzennego. Stanowi to kontekst, w jakim oceniono wpływ ustaleń planu na szeroko rozumiane środowisko.

Budowa geologiczna i ukształtowanie terenu oraz warunki gruntowe na ogół nie stwarzają przeszkody w zagospodarowaniu terenu. Należy natomiast uwzględnić zagrożenie powstawaniem zapadlisk w związku z płytkim górnictwem. Pod obszarem planu znajdują się złoża węgla kamiennego: „Kleofas” i „Śląsk” - złoża nie są obecnie eksploatowane.

Gleby na tym terenie wytworzyły się przeważnie na podłożu glin lub piasków gliniastych. Zalicza się je do gleb brunatnych. Rodzime gleby w wielu miejscach, gdzie występują grunty nasypowe, zostały zastąpione glebami inicjalnymi. Użytki rolne występują na obszarze blisko 10 ha. Są to gleby średnie lub dobre pod względem bonitacyjnym. Blisko połowa z nich jest w dalszym ciągu użytkowana jako grunty orne, część obejmuje ogródki działkowe, a pozostała część jest zadrzewiona.

Warunki mikroklimatyczne są przeważnie korzystne. Poziom zanieczyszczenia powietrza jest umiarkowany. Występowały głównie przekroczenia dopuszczalnej wielkości benzo(a)pirenu oraz dwutlenku azotu. Przy ocenie zagrożeń dla jakości powietrza znaczenie ma głównie

zanieczyszczenie wywoływane transportem samochodowym (brak istotnych źródeł grzewczych powodujących niską emisję). Większa emisja zanieczyszczeń drogowych wynika nie tylko ze względu na sam ruch obsługujący osiedle mieszkaniowe, ale również z powodu przebiegu głównych dróg miejskich o znaczeniu ponadlokalnym (autostrada A4, ul. Witosa, ul. Obroki).

Przez obszar planu przebiega dział wodny I rzędu oddzielający lewostronne dorzecze Wisły od prawostronnego dorzecza Odry. Obszar planu znajduje się głównie w zlewni Rawy. Jedynie niewielki – zachodni jego fragment znajduje się w dorzeczu Kłodnicy. Obecnie na obszarze planu nie ma elementów sieci hydrograficznej.

Aktualna ocena wód JCWP PLRW20000621269 (Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia), jak również JCWP PLRW60006116159 (Kłodnica do Promnej), wskazuje na słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej stanu dobrego, a także zły stan ogólny.

Większe zasoby wód podziemnych, będące źródłem zaopatrzenia w wodę, zretencjonowane są w Użytkowym Poziomie Wód Podziemnych Q1 Regionu Górnej Odry. Zasilanie poziomu czwartorzędowego odbywa się bezpośrednio z poziomu terenu. W rejonie planu poziom ten związany z doliną Rawy i jest dość zasobny w wodę. Jest on eksploatowany w obszarze planu przez 3 studnie wiercone. Wody podziemne zasilane z rejonu opracowania mają niewielkie znaczenie gospodarcze. Wymagana jest jedynie zwykła ochrona gruntu i wód infiltrujących w głąb górotworu, zapewniana przez sprawny system kanalizacji służący do zbiorowego odprowadzania ścieków. W granicach planu ujawniono istniejące ujęcia wód podziemnych wraz ze strefą ochrony bezpośredniej dla jednego z tych ujęć.

W strukturze roślinności tego obszaru istotną rolę odgrywają lasy porastające jego południowo-zachodnią część. Obszary leśne stanowią krańce Lasów Panewnicko-Kochłowskich. Są to niemal wyłącznie lasy we władaniu Nadleśnictwa Katowice. Lasy te należą do kategorii lasów ochronnych. Należą one do typów siedliskowych lasu świeżego lub lasu wilgotnego. W drzewostanie najczęściej występuje dąb szypułkowy i brzoza brodawkowata (nieco rzadziej). Wiek drzewostanów jest zróżnicowany. Przeważają drzewostany w wieku ok. 50-80 lat. Część drzewostanów stanowią cenne siedliska grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego. Poza lasami roślinność na tym terenie powstała na ogół w wyniku sztucznych nasadzeń w sąsiedztwie terenów zabudowanych (zieleni urządzona), w obrębie ogrodów działkowych lub spontanicznie na nieużytkach przemysłowych.

Zwierzęta dziko żyjące na tych terenach należą do pospolitych gatunków, w tym synantropijnych. Jedną z najliczniej reprezentowanych grup zwierząt są tutaj ptaki. Z terenami leśnymi oraz przylegającymi do nich terenami otwartymi związane są liczne gatunki ssaków.

W granicach opracowania nie występują obszary, ani obiekty objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Brak również innych obszarów o podwyższonych walorach przyrodniczych. Przez obszar planu nie przebiegają korytarze ekologiczne.

Do podstawowych problemów ochrony środowiska należą: presja na jakość powietrza, presja na wody, zagrożenia geologiczne, przekształcenie gleb i gruntów oraz hałas komunikacyjny i przemysłowy.

Ustalono, że nie wystąpi znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000. Na obszarze planu ani w jego sąsiedztwie nie występują obszary sieci Natura 2000.

W dalszej części oceniono wpływ ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska, w tym zgodność ustaleń planu z aktami prawnymi regulującymi zasady korzystania ze środowiska.

Ustalono, że brak realizacji projektowanego dokumentu nie wpłynie znacząco na poziom presji na środowisko, a w szczególności w zakresie: ochrony wód, powietrza, ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi oraz ochrony wartościowych przyrodniczo obszarów.

Oceniając wpływ na ludzi stwierdza się, że ustalenia planu nie powinny wpłynąć znacząco na zwiększenie zagrożenia dla zdrowia i bezpieczeństwa ludności. Najistotniejsze uciążliwości mogą być związane z emisją hałasu oraz oddziaływaniem linii wysokiego napięcia (110 kV).

Wpływ na rośliny będzie się odbywał głównie poprzez zmniejszanie powierzchni terenów biologicznie czynnych oraz niszczenie roślin – pospolitych gatunków. Proces ten może dotyczyć terenów o łącznej powierzchni blisko 20 ha. Część potencjalnie przekształcanych (niszczonych) zbiorowisk roślinnych pełni obecnie funkcję osłaniającą tereny rekreacyjne i mieszkaniowe od terenów przemysłowo-usługowych. Natomiast pozytywnym skutkiem ustaleń planu będzie ochrona terenów zieleni znajdujących się w sąsiedztwie zabudowy.

Wpływ na zwierzęta będzie związany z ograniczaniem przestrzeni życiowej dla gatunków zwierząt występujących na tym obszarze, zwłaszcza ptaków i drobnych ssaków. Zwierzęta dziko żyjące na tych terenach należą do pospolitych gatunków.

Oceniając wpływ na wody zwraca się uwagę na możliwy wzrost ilości odprowadzanych ścieków, w powiązaniu z planowanym rozwojem zabudowy. Przeciwdziałanie zagrożeniom dla wód, będzie polegać przede wszystkim na rozbudowie systemu odprowadzania ścieków. Ponadto mogą się pogorszyć właściwości retencyjne na obszarze planu – negatywne skutki będą łagodzone przez stosowanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury i odprowadzanie wód na teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub zbiorników retencyjnych.

Niekorzystny wpływ ustaleń planu na jakość powietrza atmosferycznego może być związany z wyznaczonymi terenami, gdzie możliwa jest realizacja zabudowy, zwłaszcza o charakterze usługowym lub produkcyjnym, a także dróg i parkingów. Tereny te mogą być źródłem emisji zanieczyszczeń z procesów grzewczych i komunikacji. Przy spodziewanej skali nowej zabudowy dopuszczonej planem zmiany mikroklimatyczne w tym rejonie będą słabo odczuwalne.

Prognozowany wpływ na powierzchnię ziemi wiąże się głównie ze zmianami w ukształtowaniu (rzeźbie) terenu i przekształceniami pokrywy glebowej związanymi z procesem zabudowy terenu. Przekształcenia gleb będą tylko w niewielkim stopniu dotyczyć gruntów użytkowanych rolniczo.

W granicach planu znajdują się udokumentowane złoża węgla kamiennego. Złoża nie są obecnie eksploatowane. Ich zasięg jest ujawniony na rysunku planu. Należy założyć, że potencjalna eksploatacja będzie uwzględniać (zgodnie z przepisami) ograniczanie zmian ukształtowania terenu i stosunków wodnych, zapewniając użyteczność techniczno-funkcjonalną obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej;

W świetle przeprowadzonych analiz uznano, że nie wystąpi znaczące transgraniczne oddziaływanie na środowisko w rozumieniu art. 104 Ustawy z dnia 3 października 2009 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Projekt planu zawiera ustalenia mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko. Dotyczą one obszarów zieleni, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony wód, ochrony powietrza, a także ochrony przed hałasem oraz promieniowaniem elektromagnetycznym. Dla terenów przeznaczonych pod różne działalności usługowe i produkcyjne wprowadzono stosowne ograniczenia wykluczające najbardziej uciążliwe zakłady przemysłowe i przedsiębiorstwa oraz minimalizujące konflikty funkcjonalne.

Katowice, 27.01.2025 r.

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisany, Wiesław Konieczny, pełniąc funkcję kierującego zespołem autorów *Prognozy oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic Obroki i Wincentego Witosa w Katowicach*, oświadczam, iż spełniam wymagania art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112). Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Wiesław Konieczny

